

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, sec. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
a treia-ora 10 bani.

Ungaria în anul 1901.

Decdată cu preliminarul de buget s'a prezentat dietei și un raport despre activitatea ministeriilor și despre stările din țară în anul 1901. Sânt numai numeri, ceea-ce ne dă raportul acesta, dar' pentru cel cu pricepere numerii vorbesc mult.

Poporațiunea Ungariei a fost la finea anului 1901 în număr rotund de 19¹/₂ milioane locuitori. Număratoarea din urmă arată, că poporațiunea dela orașe se înmulțește în continuu — în paguba celei dela sate. Înainte cu 20 ani trăia aproape a treia parte din poporațiunea țării la sate, acum abia a patra parte. Causa e, că o mulțime de oameni se grămădesc la orașe, crezând a afla câștig mai ușor și traiu mai tignit, ceea-ce nu se prea întemplă totdeauna. La 1000 bărbați se vin 1009 femei. Dintre bărbați 56%, dintre femei 49%, au fost necăsătoriți. Dintre confesiuni s'au înmulțit numai romano-catolicii și Jidovii. Dintre naționalități s'au înmulțit numai (?) Maghiarii dela 48.5 la 51.4%, (?) Limba maghiară o vorbesc tot mai mulți dintre «străini».

În anul 1901 au fost 170316 *căsătorii*. Din cei căsătoriți 2541 s'au despărțit (au divorțat), pe 121.252 'i a despărțit moartea. *Despărțirile* se înmulțesc în țară, fiind în 1901 cu 400 mai multe ca anțărți, semn despre ticăloșirea vieții conjugale. Dintre miri au fost 45 și jum. la sută sub 25 ani, dintre mirese 41¹/₂, sub 20 ani. Căsătorii *guchiaste* (mirele sub 30, mireasa peste 50, sau întors) au fost 183.

Nașterile au scăzut. S'au născut 731.721 copii vii, 21.000 mai puțini ca în anul premergător. În schimb se arată la *morți* un număr mai favorabil, căci au fost 491.804, cu 23.000 mai puțini ca anul trecut. E îmbucurător, că mortalitatea la copii a scăzut bineșor față de trecut. Din 1891—1895 muriau în fiecare an peste jumătate din copiii născuți, mai ales la sate din negrija părinților, acum mor 46 la sută și e speranță să scadă numărul tot mai mult, după-ce am ajuns, ca să moară cu 70.000 copii mai puțin ca înainte cu zece ani. Mai puțini mor la protestanți și la Jidovi, cari grijesc de copii și se grijesc și pe ei mai bine. De obicei au murit 70.731 persoane, cu 1700 mai puțini ca anul trecut.

În anul 1901 s'a înmulțit poporațiunea cu 239.917; mai tare în ținutul din dreapta Tisei, mai slab în Ardeal. Da, căci mii de Ardeleni au înmulțit și înmulțesc poporațiunea *Americii*. În anul 1901 *au emigrat* 55.377 oameni din Ungaria. Numărul lor e încă cu mult mai mare, căci mulți pleacă fără pașapoarte în lume, mai ales dela noi din Ardeal. Cât de greșit e numărul acesta al emigraților se vede și de-acolo, că numai în porturile Brema, Hamburg, Antwerpen și Rotterdam au sosit 70.941 emigranți din Ungarie, unde mai pui apoi pe cei-ce au emigrat prin Genova (Italia) și prin porturi franceze, apoi cei duși la România.

Numărul celor obligați a frecuenta școala a rămas același. Mai bine frecventează școala copiii germani (95%) și slovaci (87%); urmează apoi Maghiarii (85%). Cei cari frecventează școa-

lele maghiare reprezintă 44% din numărul total, «străinii» 37%. Numărul învățătorilor, cari nu știu ungurește, a devenit mai mare la romano-catolici, a scăzut la confesiuni. Sânt încă 48 școale comunale, 335 rom.-cat. 404 gr.-cat. 544 gr.-or. și 149 evang.-aug., în cari limba maghiară nu se predă cu succes. Sânt 1575 învățători, cari nu știu ungurește și 183 cari știu, dar' n'au arătat succes în învățarea limbii maghiare. Școalele secundare au fost frecventate de 59.302 elevi. A crescut numărul elevilor jidovi, reformați și unitari. Dintre ascultătorii de universitate se sporesc Maghiarii. Jidovii sânt reprezentați cu 23.5%, ear' la facultățile de medicină și la politehnic sânt în majoritate.

Proiectele militare. În 1 l. c. s'a ținut în Viena un consiliu de coroană sub presiunea M. Sale. Obiectul discuției au fost proiectele militare, despre chemarea în serviciu a rezerviștilor. Știri sosite din Viena anunță, că guvernele vor retrage aceste proiecte și vor prezenta altele, în sensul cărora rezerviștii vor fi chemați numai pe câte un an. Din alt izvor se anunță, că guvernele abandonează proiectele cu rezerviștii și vor cere dela ambele parlamente urcarea numărului recruților cu 20—25 mii de feciori.

Zilele proxime se va vedea, cari țiri se vor adevăra.

Canalisarea orașelor. În ministerul de interne se lucră la un proiect de lege, prin care se va hotărî, că ori ce oraș, care are cel puțin 10.000

FOIȚA.

Poesii populare.

Din Sărd.

Com. de D-șoara, Iuliana Coman, învățătoare

Foaie verde nucule,
Du-mă-n brațe dorule
Și mă du dorule tare,
Să mă duc în uezătoare
Să-i dau badiții o floare.
Măi badiță badișor
Spune-mi de vrei să te 'nsori,
Ca să-ți cos o năfrămuță
Pe margini tot chindisită
Și cu negru, și cu alb,
Că 'mi-ai fost badișo drag.
Nu știu badio ce-ai gândit,
De-aseară nu ai venit,
Doar' badio te-ai supărat,
Ori alta 'ți-ai căpătat.

Eu în poartă am ieșit
La tin' bade m'am gândit
Ca să-ți spui badișo ție
Că de ai gând tu de mine
Nu te du seara la nime.
Ear' de tu nu'i asculta,
Eu pe tine te-oi lăsa
Și altu 'mi-oi căpăte,
Că lumea-i destul de mare,
Dumnezeu are 'n durare.

Cucule cu peană 'n cap,
Du-te'n pădurea cu fag,
Adă-mi flori peană să-i fac
La badișul meu cel drag.
Că badea mâne se 'nsoară,
Mie 'mi-o trimis scrisoare,
Să-i trimit o rujuliță
Ruptă de a mea mânășă,
S'o pue la inimuță,
Că 'i-am fost dulce drăguță.
Badișă, badișă drag,
Nu-ți trimit ruje cu drag,
Ci-ți trimit floare de fag,

Oa s'o pui seara la cap,
Ca să uiți bade de mine,
Că 'ți-am fost drăguță ție.

Din Runc.

Comun. de Partenie Giurgescu,
Dusu-s'o badișă dus,
Trei zile din Cluj în sus,
Nu s'o dus să nu mai vie
Ci s'o dus să 'nvețe-a scrie.
Dac'a scrie ș'a 'nvăța
A veni și m'a lua,
De cumva nu m'a lua,
M'oi duce din sus de moară
Ș'oi stringe nășp în poală
Ș'oi da la drăguș să moară,
Ori să moară ori să piee,
Ori pe mine să mă lee.

Hei leliță lelișoară,
Sui în pod și dă la moară.
Ucigă-te sfânta cruce,
Sui în pod și n'ai ce duce.

locuitori, să fie îndatorat a introduce canalizarea și apeduct. Pentru îndeplinirea acestor lucrări se cer 120 milioane coroane, cari se vor acui printr'un împrumut făcut în sarcina orașelor.

O dispoziție ilegală. Inspectorul școlar din comitatul Trencin a adresat tuturor învățătorilor și învățătoarelor dela școlile primare și dela cele froebeliane de stat și comunale, un circular, în care le impune ca limbă de propunere pe cea maghiară, amenințându-i pe cei neșpuși cu transferarea, eventual cercetarea disciplinară.

Impunerea limbii maghiare ca limbă de propunere e ilegală chiar și în școlile de stat din ținuturile naționalităților, cu atât mai vârtos în școlile comunale, unde limba de propunere poate fi numai cea vorbită de populația comună. Poporul slovac va și para această nouă impertinență a unui funcționar maghiar.

Societatea slavă de binefacere și Regele României. Joi Regele a primit la castelul Peleş pe generalul maior Mihail Pavlovici Grinevici și pe colonelul Carep Spiridovici Artur Ivanovici, cari 'l-au oferit un frumos pocal de argint din partea societății slave de binefacere din Moscova cu cifra Majestății Sale și armele țării, ca un omaj adus pentru strălucitele fapte ostășești ale armatei române, acum un pătrar de secol, pe câmpiile Bulgariei.

Generalul a luat parte sub ordinele Regelui la asediul Plevnei.

Venirea acestei deputațiuni se privește tot ca rezultatul politicii ruso-austriace de a nivela contrastele în politica orientală.

O chestie de naționalități în Franca. Am fost obișnuiți a privi în Franca un stat unitar național, mai ales de când Alsația-Lotaringia, locuită în preponderanță de Germani, a fost cucerită de Germania. Lucrul nu e tocmai așa. În nord-ostul Franței trăiesc vre-o 200.000 Flamanzi (Germani), cari nu de mult au protestat cu toată energia contra unor măsuri vexatorii luate de guvernul francez față de presa lor națională, ear' la nord-vest sunt Bretonii (Celți), cari tocmai acum poartă prin deputații lor o luptă aprigă contra dispoziției guvernului, ca religia să se propună în limba franceză, și nu în cea bretonă.

Un număr dispărent de Flamanzi și Bretoni n'a putut fi amalgamizat de puternica și culta națiune franceză, și o mână de Maghiari întovărășiți cu câțiva Jidani vor să ne maghiarizeze pe noi! Sânt ridicoli!

După Maramurș — Odorheiul. Ministrul de interne a dispus cercetare prealabilă contra vicecomiteiului comitatului Odorhei. Comitetul administrativ a ținut în afacerea aceasta în 21 l. tr. o ședință extraordinară, în care a comunicat comiteiului suprem, că cercetarea făcută a dovedit, că vicecomiteiul a manipulat de ani de zile în

mod incorect banii publici. Comitetul administrativ a introdus, din aceleași motive, cercetare disciplinară și contra ajutorului de căpitan de poliție din Odorheiul-săcuiesc.

Când vor urma alte multe comitate?

PROCESELE „TRIBUNEI“. Ieri s'a înmănat redactorului „Trib.“ înștiințarea despre punerea sub acuză în un proces. În actul acuzei se cuprinde în-criminarea articolelor „Săcuii“ și a articolului secundar „Din păcatele noastre“. Esceptiile contra acuzei se vor pertracta săptămâna viitoare la tribunalul din Cluj.

Brătianu la Berlin și Viena. Din Berlin se știe, că Sâmbătă în 25 Octomvrie n., a avut loc la legățiunea României de acolo, un mare prânz, în onoarea ministrului afacerilor străine al României Ioan I. Brătianu.

Prânzul a fost presădit de Alteța Sa principele moștenitor Wilhelm de Hohenzollern, care a binevoit a veni anume pentru aceasta, dela Potsdam, unde își are reședința.

Pentru Luni 27 Octomvrie, dl ministru I. I. Brătianu a fost invitat de M. S. Împăratul Wilhelm la prânzul de gală dat la castelul din Potsdam, în onoarea principelui moștenitor al Danemarcei, care era așteptat și a și sosit în aceea zi la curtea imperială.

A doua zi, Marți, dl ministru Brătianu a plecat din Berlin la Viena, unde a fost primit de M. S. Împăratul Francisc Iosif și a avut o întrevădere cu comiteiul Goluchowski.

Victoria partidului lui Lueger. La alegerile de Marți pentru districtele provinciale a Austriei-interioare au obținut partidul creștin-social o biruință strălucită. Cele 21 mandate în comunele rivale sânt toate ale creștin-socialilor, nici unul nu e al Evreilor. În periodul trecut au avut 15 mandate. Majoritatea acestui partid în districtele provinciale e asigurată și pe viitor.

O nouă verigă în lanțul maghiarizării prin colonisări vrea să adauge ministrul Darányi. În proiectul de buget pe 1903 e preliminară suma de 1,100.000 cor. pentru cumpărarea de păduri private. Motivată e cererea prin împrejurarea, că pădurile de pe multe terene de-ale statului bune pentru colonisări vor fi tăiate și statul trebuș să le înlocuească cu alte păduri, dacă e vorba să și ajungă scopurile lui economice și politice.

Dela ligă. În întrunirea comitetului executiv al ligei, care s'a ținut ieri seara, sub președinția d-lui Petru Grădișteanu, s'a hotărât: convocarea pentru 10 Noemvrie a membrilor secțiunii centrale. În această adunare se va da seamă de mersul actual al Ligei și se va alege noul comitet al acelei secții.

S'a hotărât în urmă, ca cu începere dela 15 Noemvrie să se țină la Ateneu conferințe cu subiecte naționale, cari vor fi urmate de concerte.

La Teatrul-Național se vor da mai multe festivaluri, pentru sporirea fondului Ligei.

DIN LUME.

Bulgaria.

Sesiunea ordinară a Sobraniei a fost deschisă printr'un discurs al tronului, cetit de președintele consiliului Danef.

Mesagiul constată, că principatul continuă de a întreține cele mai amicale raporturi cu toate statele.

Discursul exprimă speranța, că eforturile guvernului pentru a păstra o atitudine corectă în raporturile internaționale vor fi apreciate la justa lor valoare și susținute prin realizarea stipulațiunilor tratatelor internaționale, cari garantează dezvoltarea pașnică a Peninsulei Balcanice.

Macedonia.

Încercările generalului Ibrahim pașă de a încunjura cu 25 batalioane de infanterie și 5 baterii de artilerie, bandele bulgare din sangeaoul Serres, n'au reușit decât în parte, prin respingerea celei mai mari părți din bandele bulgare dincolo de frontiera bulgară și în parte risipite. Urmărirea restului bandelor nu s'a putut face din cauza timpului rău.

În ultimele zile au avut loc câteva ciocniri între bandele bulgare și trupele turcești. Cea mai importantă din aceste ciocniri s'a produs în ziua de 24 Octomvrie, aproape de Vinitza, districtul Kotchuna, între o numeroasă bandă bulgară și trupele turcești. Banda a avut 7 morți, printre cari căpitanul Jankow, din Vinitza, și 2 răniți. Turcii au avut 4 morți.

După comunicatele Porții, bandele bulgare au comis atrocități contra țărănilor, cari se reîntorc cu toate acestea la căminele lor.

De curând au sosit la Const. împreună cu soldații turci răniți și 16 Bulgari prizonieri.

Anglia.

Generalii buri Krutzinger, Joubert și Fouché au ținut prelegeri într'un circ din Cambridge. În decursul prelegerilor s'au adunat în fața circuitului o mulțime de studenți englezi, cari au bombardat edificiul cu petri. Burii au scăpat numai cu ajutorul poliției. Demonstrațiunile acestea sânt condamnate cu asprime de opiniunea publică engleză.

Știri Mărunte.

În Hunan (China) au fost omorâți 2 misionari englezi. Neprimind Anglia satisfacția cerută, a trimis patru canoniere la Hancan.

Țarul Nicolae a primit la Yalta deputațiunea turcească, care 'i-a adus darurile Sultanului.

Din comitate.

— Congregația comitatului Hunedoara. —

Orăștie, 28 oct.

La adunarea din anul acesta membrii români au purtat ear' o frumoasă luptă în interesul poporului, cari 'i-a trimis acolo.

Dl fișpan Barosay, ca unul, care cunoaște mai deaproape nevoile poporului, ar fi trebuit să știe că în comitatul Hunedoarei de mult timp grașează epidemia de vite. Ar fi trebuit să știe, că un principal izvor al subsistenței poporului român din comitatul Hunedoarei îl formează viticultura.

Știind aceasta ar fi trebuit să sisteze execuțiile pentru dări de ale statului. Dar' dl Barossy, ca șef administrativ al comitatului Hunedoara, n'a voit s'o știe, și de aceea dl *Dr. Aurel Muntean* s'a crezut îndemnat să-l interpeleze pe dl comite-suprem dacă a dispus ca toate execuțiile pentru dări de ale statului să se sisteze? Interpeleția verde a dlui Dr. Muntean și-a avut de urmare, că comitele-suprem a promis că va satisface obiectului interpelării.

De altfel aceasta chestiune de mare importanță a format obiect de discuție și promptă rezolvare și în învecinatul comitat al Caraș-Severinului.

Și grație energicei interveniri a comitetului nostru luptător național: Coriolan Brediceanu pașii pentru rezolvarea chestiunii s'au făcut stante sesiune.

Un alt punct din programul congregațiunii fostului comitat al Zarándului l-a format *viciosus circulus* al congregației Presburgului.

Modificarea adică ștergerea legii naționalităților.

În azi numitul comitat al Hunedoarei, nu le-a prea dat mâna nici domnilor să ștergă așa ușor legi, cari și așa sînt șterse, dar' cari numai atunci s'ar pute șterge, când ar dispăre cele 87% ale populațiunii comitatului și peste tot ar dispărea chestiunea națională din Ungaria.

Comisiunea permanentă s'a mărginit deci la propunerea cu chestia legii electorale și adresa comitatului Presburg să se ia la cunoștință. *Dr. Rosenberg* nu de dragul Românilor, a făcut propunerea socialistă ca adresa Presburgului să se primească pentru: *estinderea dreptului de alegere*. Dl *Dr. Aurel Vlad* îl spriginește pe *Dr. Rosenberg* pe motivul unității censului electoral. Tot din cens electoral pornește în expunerile sale radicale și *Dr. Aurel Muntean* susținând, că legea electorală actuală este îndreptată în contra romanismului și ar fi și contra Săcuilor, dacă acestia n'ar ave basă istorică cu drept personal și dacă — n'ar fi favorizați de soarte. Concluzia: *În Ardeal nu-i egalitate cu privire la dreptul de alegere de deputat distal*. Legea naționalităților, care se bazează pe un fals drept electoral și este dușmănoasă Românilor, nu se poate susține și de aceea spriginește adresa congregației Presburgului cu privire la legea electorală. Dar' adresa nu s'a sfârșit, fiindcă își avè de cooperat spart, schimbarea legii despre egala îndreptățire a naționalităților. *Dr. A. Muntean* reia cuvântul și o spune oarșan, că legea naționalităților ori se va schimba ori nu — puțin impoartă! *Fiindcă existența Românilor este independentă de această lege și fiindcă simțul de naționalitate al Românului este cu mult mai puternic, decât al Maghiarului*. Românul, zice dl Muntean, nu romanisează cu sila pe nimenea și totuși mulți Maghiari se romanisează. Aceasta este legea vieții, mai presus de schimbăciunile legi omenești. Dacă totuși este ca să se schimbe apoi *Dr. A. Muntean* face propunerea ca să se ștergă §. 13 adică, limba maghiară să fie scoasă din us la oficiile de stat. *Dr. Rosenberg* cu credințele sale cosmopo-

lite moderne denegând existența naționalităților, adică și a Românilor, dă anșă dlui Muntean să mai spună dlui *Rosenberg* și tuturor, că noi Români nu sîntem *Jidani, confesiune, ci naționalitate*.

Am zis, că *Dr. Rosenberg* are vederi socialiste evreești. Ca să se dovedească și mai mult că se cheamă *Rosenberg* și încă avocat în Petroșeni a propus, ca legea din 1868 să se ștergă și să se aducă o lege prin care la toate oficiile și la toate bisericile să se introducă limba maghiară.

Dr. Rosenberg din principiu este antesionist și ca atare contrar al domnului *Dr. Ronay*, avocat și secretarul Sionismului cu locuința în Blaj.

Dar' ce să faci! *Ubi bene — ibi patria* și *Quo usque abutere patientia nostra!* Vechiul luptător național dl *Francisc Hossu-Longin* și-a spus în chestia națională cuvântul, pe care își l-a putut însemna și dl *Rozsahegyi*, că Români tot atât de mult trebuie să fie mândri de naționalitatea lor, ca și Maghiarii.

Dl *Dr. A. Vlad* încă își face reflecțiunile, cărora le dă răsufare satirică. *Dr. A. Muntean*, făcând paralelă între *Dr. Rosenberg*, ca *Maghiar neaș și vicecomitele, ca Maghiar neofit*. Dacă un neaș și un neofit n'au putut rîde — au rîs pe conta lor — câți toți!

Și adresa comitatului Presburg s'a rezolvat... trecându-se peste ea la ordinea zilei. Profitul nostru național? Toți activiștii de profesie și fără ea și-au măsurat forțele. N'a lipsit însă nici vechiul stegar al pasivității active domnul avocat *Francisc Hossu-Longin*, care sfat și voință are!

SCRISORI.

Din Turda.

Sinod eparchial. — Lumină electrică. — Nepăsare.

— 31 Oct. n. 1902.

Joi, în 30 Oct. s'a ținut adunarea sinodului eparchial din tractul protopopiatului gr.-cat. de Turda. Aproape toți preoții tractului au participat la această adunare, care a fost de un mare interes.

Cu ocaziunea aceasta s'a prezentat sinodului spre dezbateră proiectul de statute pentru înființarea unui fond de ajutorare a preoților deficienți, a orfanilor și văduvelor de preoți.

Elaborarea statutelor a fost încredințată dlui *Nicolau P. Rașiu*, paroch în *Tritiul-superior*, așa zicînd inițiatorul acestei salutare idei. Dl *Rașiu* a răspuns acestei încredințări în modul cel mai laudabil. Proiectul de statute a fost întru toate primit de sinod și încă cu o deosebită însuflețire. Rămâne acum, ca superioritatea bisericească să întărească statutele și atunci societatea își va pute imediat începe activitatea.

În întreagă diecesă Blajului aceasta este prima societate de felul acesta.

Este de dorit, ca celelalte tracte protopopești să imiteze acest nobil și uman exemplu, care merit este să as-timpere un mare necaz și să contribuie în parte foarte însemnată la îmbunătă-

țirea sortii materiale a preoților bătrâni, a orfanilor și văduvelor de preoți.

Dela stat nu putem aștepta nimic. Noi trebuie să ne îngrijim de soarta noastră.

Prin faptul, că laici încă pot să se înscrie ca membri onorari la societățile de felul celei amintite mai sus, preoțimea noastră, sperăm, că va primi un mare sprigin în acțiunea sa și dela cei neinteresați direct.

În scurtă vreme Turda va avè lumină electrică. Lucrările pentru așezarea lampelor electrice s'au terminat deja. Curios este numai, că prin strădele locuite de Români nu va fi lumină electrică. La purtarea sarcinilor Români sînt egali întru toate, când e vorba însă ca și ei să aibă ceva folos după paralele plătite sub diferite titluri, atunci sînt lăsați afară din ori-ce combinație.

Aceasta se numește procedură maghiară, în era dreptului, legii și dreptății.

Pe cât de condamnabilă este procedura Maghiarilor, pe atât, ba și mai condamnabilă este nepăsarea inteligenței române. Până-când strădele locuite de Maghiari sînt pardosite bine și trottoarele asfaltate, strădele locuite de Români sînt adevărate mocirle; pline de noroi, negrijite, cu băltoace, încât bieții oameni abia mai pot circula prin ele. Lumină n'au și nu vor avè. Ear' strada care duce la biserica gr.-orientală nu numai că e neregulată, dar' valea ce curge pe lângă ea i-a săpat marginea atât de afund, încât întreg șirul de case de alungul străzii este amenințat cu prăbușire. Și orașul nu face nimic, pentru-ca să impedeze ruinarea a o mulțime de familii. Pentru-că sînt românești.

Ar fi timpul suprem ca inteligența română să părăsească odată nepăsarea în care zace adormită și să pășească energie pentru interesele poporului român. Dacă ar face gură sigur ar fi ascultați, în cazul cel mai rău de ministru, căci ori-și-cum, dar' nedreptatea este prea strigătoare la cer. Cor.

Din Brad.

— Reuniunea de înmormântare. —

— Octomvrie c.

Românul, deși neocrotit, ba lăsat aproape în mâna sortii totuși prin munca dreaptă și neîntreruptă, — dînd piept cu toate neajunsurile în sudoarea feței sale și-a câștigat multă puțină avere materială, din al căreia prisos, ori chiar neprisos, n'a întărziat de a-și oferî obolul pentru așezăminte culturale și instituțiuni umanitare.

Între instituțiunile umanitare putem aminti și *Reuniunile de înmormântare*, de cari au Români din Deva, Orăștie, Bistrița, Bărgău, Sibiu etc. — Care e scopul acestor reuniuni? Politic? De loc.

Ori scopul lor e numai să se dea ajutor bănesc erezilor mortului? Nu. Acest ajutor, după părerea mea, ocupă locul al doilea. — Scopul principal și mai presus de toate e de a propaga religiozitatea adevărată și moralitatea neprihănită, cari sînt fundamentul solid — istoria ne convinge — al existenței

individului, ca și al familiei și al statului.

În anul 1894 erau puține reuniuni de felul acesta, adică eu cunoșteam puține: Pe cea a Românilor din Deva și cea maghiară din Abrud.

Statutele acestor 2 reuniri le-am acurrit cu scopul, ca să înființăm și noi în Brad o atare reuniune de mare folos. Am și compus statutele după cele amintite, cu unele modificări corespunzătoare împregiurărilor locale. — Între altele s'a statorit numărul membrilor la 200 — S'au înscris însă 218.

După-ce s'au făcut toate receririle, — s'au înaintat pe calea sa la înalt ministru reg. ung. de interne spre aprobare. De trei ori au fost trimise spre aprobare în 1894, de atâtea ori respinse cu îndrumarea, de a se lua unele dispozițiuni, de altcum salutare, — cu privire la taxele și ajutoarele bănești după fiecare mort, în caz de morburii epidemice. — De atari dispozițiuni nice statutele celei românești din Deva, nici acelei din Abrud, ba nici cele ale reuniunilor românești, înființate mai târziu, ca în Orăștie la 1897, în Sibiu la 1900 etc. afară de cele din Bistrița aprobate la 1899. — S'au satisfăcut îndrumările afară de una, ca în locul membrului mort să se primească altul. De atunci lucrul a rămas baltă.

Acum s'a compus statutele din nou, mai ales după modelul celor din Bistrița, corespunzând întru toate îndrumărilor date de ministerul de interne. Numărul membrilor s'a statorit cu 300, cu taxa de înscriere 2 cor. 60 bani și 60 bani după fiecare mort în 200 casuri, cu ajutor bănesc dela 100 cor. 50 bani până la 200 cor. Statutele compuse (proiectul) le-am trimis dlui Dr. G. Tripou, adv. în Bistrița. Dânsul le-a revidat și ni le-a retrimis, cu o îndrumare, cum să se purceadă la trimiterea lor spre aprobare.

Astfel s'au trimis spre aprobare.

Secția lucrărilor femeiești la expoziția din Sibiu.

Un sentiment de mândrie stăpânește, trebuie să stăpânească pe cel ce a intrat în expoziția aranjată în timp așa scurt și cu mijloace atât de modeste de cele două reuniuni române din Sibiu. Expoziția aceasta este o nouă dovadă despre puterea de muncă, despre gustul estetic înăscut al femeii române. Obiectele de o rară frumusețe ca execuție, variație de colori și aranjare de figuri, ne-au captivat dela prima privire. Ar fi să scriu un op voluminos voină a scoate la iveală fiecare lucru espus, căci toate, cu puține excepțiuni, au merit să fie espuse. Și și cele ce nu-mi par a face excepție, o merită, aceasta numai din cauza, că vechile mustre țărănești, incomparabil de frumoase, au început să sufere din cauza gustului stricat, ce începe să se impună pe alocurea în urma contactului cu străinismul. Aceasta se manifestă mai ales prin o grupare, sau mai bine zis îngrămădire nepotrivită de figuri, apoi prin o alegere nepotrivită de colori. Femeea română e măiastră în aranjarea mustrelor, e măiastră în alegerea colorilor. Dacă greșește — foarte rar — în direcția

primă, o face influențată fiind de orașe, unde mai întâiu s'a început lăpădarea de vechile modele naționale într'ale cusăturilor și țesăturilor, în direcția a doua, alegerea colorilor, se vede influențată înspre rău a alegerii colorilor obicinuia la popoarele conlocuitoare.

Constată însă încă odată, că excepțiunile acestea sînt foarte rari, ceea ce ridică încă și mai mult importanța acestei expozițiuni din industria femeiască de casă. E timpul suprem, ca toate soiurile de cusături și țesături naționale să fie adunate, săci și la poporul nostru, cu tot conservativismul lui, dăm acum de faptul dureros al schimonosirii, pe alocurea chiar al părăsirii portului. Sînt ținuturi, unde vechiul port național îl vedem numai la generația mai bătrână, cea tinăra l-a părăsit cu totul sau îl mai păstrează numai pentru zilele de sărbători. De altă parte vedem, că străini de neam fac astfel de colecțiuni, pe cari le prezintă ca produse al neamului lor. Nu e vorbă, prin asta nu dovedesc gust rău, dar' noi dovedim alăbiciune.

Colecțiile de felul acesta nu numai că au să dovedească și ele nivoul artei la poporul român, dar' ele sînt chemate chiar să pună stavilă înstrăinării gustului estetic la femeia română. Un album plin cu aceste mustre naționale nu e permis să lipsească dela nici o școală românească, unde se propune și lucrul de mână, pentru-că învățatoarea română din aceste albumuri are să-și aleagă modele de folosit la propunerea, lucrului de mână, nu din jurnalele străine de modă. Un astfel de album ar mai avè și chemarea de-a da învățatoarei sau celui-ce îl folosește posibilitatea, ca mustre de mai puțin gust să le poată eventual înlocui cu unele mai estetice, rămânând cele vechi ca simple monumente de artă.

După-cum aflăm, ideia albumului se va realiza, și ca isbânda deplină să fie, ar trebui să se continue cu astfel de expoziții cât mai des și în cât mai multe locuri. Nu mă gândesc la expoziții cu un aparat mare; fiecare despărțământ al „Asociațiunii” ar putea aranja expoziții locale, la cari să participe femeile din comunele despărțământului. Cățiva ani lucrat cu diligență — și e un lucru relativ așa de ușor! — și ne vom pomeni cu o colecție, care să conțină tot ce a produs și produce ingeniositatea femeii dela țeară.

Dar' să intrăm în sala de expoziție!

Îndată la intrare, la mîna stîngă, erau espuse tot soiul de cusături și țesături din comuna Tilișoa, precum covoare de pat, fețe de masă, mese și ștergare de culme, trăsăti de lână și valuri de postav, fețe de perini, cătrînțe, valuri de desagi, cămăși, valuri de pânză, țoale etc. Asemenea lucruri au fost espuse din comunele Galeș, Seliște, Vale, Căcova, Sibiel, Mag și Aciliu. La toate aceste lucrări ne surprinde gustul delicat, cu care sînt lucrate, și armonia colorilor. Fiecare ar merita o descriere amănunțită, însă considerație față de îngustimea spațiului ne silește a releva numai unele dintre ele. La cămășile și iile din Tilișoa, Aciliu și Poiana au captivat simplitatea artistică a cusăturilor de pe ele.

În privința aceasta au escelat cele espuse de Ana Bratu și Maria Fracea din Tilișoa, apoi Paraschiva Șerbu din Poiana, Elisabeta Ivan și Maria V. Mețiu din Aciliu și multe altele. Seliștea și-a avut la expoziție aceasta și o specialitate: pachiolele. A fost frumos aranjamentul odăii seliștenești, frumoase au fost și lucrurile din ea, dar' fiecare vizitator a fost silit să se oprească în fața simplului răsboiu românesc, pe care mîinile măestre ale țărancii noastre să întrezeu în țesătură cu paingenu. Un clou al expoziției a fost și țesătoarea de brăne, tot din Seliște.

Mustrele și combinația de colori de pe covoarele din Răhău merită să fie imitate pretutindeni. Dovadă de hărnicie au dat și esponentele din Laz și împrejurime, deși chindisiturile de pe o ie espusă din Laz arată, că numai ciupagul a rămas original. Frumoase au fost țesăturile și cusăturile espuse din Apoldul rom. și săseșo, Amnaș, Topârcea și Ocna. Chindisirea mîneșilor dela ii cu flori neobicinuie la noi, cum am observat și la cele espuse din Topârcea, Apold și Fofeldea, nu este o inovație fericită, cu atât mai virtos că altifele și ciocănelele obicinuie sînt inecceptionabile. Tot așa de nepotrivită este împodobirea ulterioară a unei crătînțe frumos țesute cu flori, cum s'a putut vedea la Topârcea.

Ce privește lucrurile espuse din Turnișor și Sibiu, trebuie să constatăm coruperea gustului românesc, ceea ce s'a putut observa la chindisiturile de pe ii și unele mustre de pe fețele de perini, unde era o îngrămădire de figuri și colori neobicinuie la noi. De altcum ce privește în special Turnișorul au fost espuse țesături cu mustre vechi de toată frumusețe.

O grupă s'a impus în mod deosebit vizitatorilor, erau lucrurile espuse din Rășinari. Că Rășinarul a escelat în felul acesta, este de a se mulțumi deosebitul gust estetic, deosebitul zel și deosebitei priceperi dovedite de d-na preoteasă și învățatoare Aurelia Goga.

Casa țărănească nu numai că a fost tixită cu o mulțime de țesături și alte lucruri frumoase, dar' aranjatoarea și-a dovedit priceperea și prin faptul, că ne-a prezentat mai multe țesături și alte obiecte foarte vechi, cum a fost culmea cu ștergarele din fundul casei, apoi covorașul de pe păcel, câteva măsărițe, un spate de scaun pictat din anul 1829 și altele.

Rășinarul s'a prezentat și cu o raritate: o ie de mireasă din anul 1835, care ar merita să fie păstrată pentru un muzeu etnografic. E făcută din o pânză fină, ciupagul e cam de două ori așa de lat ca la iile de azi, tot așa și altifele dealatul umărului. Imediat sub altife începe mîneca cu mult mai largă, dealungul ei, pe mijlocul mînecei e cusut așa numitul ciocănel, pe atunci se vede de un deget de lat. Mîneca e foarte lungă și sfîrșește nu cu fodorii ca cele de acum, ci cu pumnaș, un fel de ciupag îngust. E cusută cu mătasă roșie închisă, ici coala câte puțin verde închis și câte-o împunsătură cu galbin. Espusă este de Constanța Baroianu.

(Va urma). Ana Florea, învățatoare.

PARTEA ECONOMICĂ.

Boala lipicioasă de gură și de picioare a vitelor.

Acum, când mai multe ținuturi sunt molipsite de boala de gură și de picioare, credem că nu va fi de prisos, ca să o cunoască mai de aproape și economii noștri. De aceea lăsam să urmeze în cele de mai jos o scurtă descriere a boalei, precum și câteva mijloace de tămăduire, după publicațiunea oficioasă făcută de ministrul de agricultură.

Boala de gură și de picioare are urmări foarte rele pentru economii de vite pe unde se incuibează, pentru-că deoparte vitele atinse de aceea slăbesc de nu se mai pot întrebuița cu succes la lucru, mai departe vacile înțarcă și nu mai dau lapte bun, de altă parte în asemenea cazuri economul are mai mult de lucru cu îngrijirea vitelor bolnave, nu-și poate săvârși lucrurile de economie la timp, nu-și poate vinde vitele sănătoase în târgurile din apropiere, fiindcă de regulă în asemenea cazuri și acestea se opresc.

Boala mai sus numită, după cum o arată și numele, se ivește mai cu seamă la gură și la picioarele vitelor cu unghiile crepate și trece foarte ușor dela o vită la alta, așa ca după aceea să se molipsească ciurda întreagă. Molipsirea se face mai repede atunci, dacă o vită bolnavă umblă la pășune, de oare-ce atunci cele sănătoase pasc după ea, beau după ea, umblă după ea; așa că se pot molipsi toate câte umblă pe câmpul unei comune.

Lățirea boalei se mai poate face chiar și prin înșiși economii respectivi de vite, dacă aceștia intră în grajdurile vitelor bolnave, de unde apoi se lipește sămânța (sporii) boalei de hainele, încălțămintele sau uneltele lor de lucru ei astfel o duc apoi de o altoesc, cum se zice, și la vitele lor sănătoase de acasă. Ba s'au întâmplat cazuri, că chiar și oameni s'au îmbolnăvit, mâncând lapte dela astfel de vaci molipsite de aceea boală.

Boala denumită se ivește la început cu niște friguri, cari de regulă

țin numai atâta, până când se desvoaltă bine beșicile de spumă la gură, ear' după-ce și acestia s'au curățit, mai rămân ranele făcute de acelea la gură și la picioare, ca să se tămăduiască. Tămăduirea se face de regulă după 6—8 zile, când se urmează sfatul veterinarului (doctorul de vite). Pe timpul cât ține boala vitele nu prea mănă, ear' de cumva le dor și picioarele, atunci mai mult zac și rumegă.

După-ce din cele mai sus s'a putut vedea, că în ce mod se lățește boala de gură și de picioare, economii de prin comunele acelea, unde aceea încă nu s'a incuibat, vor lucra tare înțelepțește, dacă se vor feri pe cât se poate, ce să nu o transporteze cumva și la vitele lor; dacă nu vor adăpa vitele de prin ape curgătoare de acelea, cari trec prin comune molipsite de boală ș. a. De altcum chiar și legea oprește în asemenea cazuri comunicarea cu vite și nutrețuri, prin astfel de comune.

Afară de acestea și dacă încă nu s'a ivit boala într'o comună, economii trebuie să țină grajdurile lor în cea mai mare curățenie; să se aștearnă cât mai bine și mai des pe sub vite, ca acestea să nu fie silite a zăce în balegi și noroiu și să frece cu o sdranță curată sau burete (spongiă) înmuiat în apă cu oțet de vin gura vitelor încă până când acelea sunt sănătoase.

Dar' nu numai grajdurile, ci chiar și vitele trebuie să se țină în cea maimare curățenie. Se dăm vitelor bolnave de gură adese ori apă, apoi să le spălăm gura cât mai des cu apă amestecată cu oțet de vin și peatră acră. Apa aceasta cu oțet de vin și peatră acră se pregătește în modul următor: luăm ca un pahar de mărime mijlocie din oțetul de vin, apoi o bucată de peatră acră de mărimea unei nucii, pe care mai întâiu o pisăm și apoi pe amândouă le turnăm într'un litru de apă curată.

Ca vita bolnavă să-și mai poată clăti și ea din când în când gura în apa aceea, legăm de escle o veadră, în care turnăm mereu apă proaspătă. Apa aceasta după-ce s'a turburat de balele din gură, o luăm și o aruncăm într'o groapă anume făcută. Nu e bine a arunca apa aceea pe gunoiu, în curte sau gră-

dină, de oare-ce de acolo ușor o pot miroși sau linge și celelalte vite sănătoase și astfel se pot molipsi și acestea. Deasemenea nu e bine a arunca pe timpul de boală gunoiul de sub vitele bolnave pe grămadă, ci într'un loc deosebit, apoi așternutul și nutrețul rămân dela acelea încă trebuie puse la o parte și arse îndată.

Dacă vita s'a bolnăvit la picioare atunci luăm peatră acră de mărimea unei nucii, ear' peatră vânăată de mărimea unei alune pe cari le pisăm mărunt și apoi le topim într'un litru de apă. Cu apa aceasta udăm o sdranță mai mare, pe care o punem într'o foaie mai mare de sac și astfel legăm vita bolnavă la picioare. Legatul nu trebuie să se facă prea strâns, căci atunci vita nu poate suferi, dar' nici prea slăbănog, căci atunci se desleagă foarte ușor. Legătura se premenește în toată ziua odată.

Dacă se bolnăvesc astfel de vite, pe cari nu le putem lega fie din cauză că sunt într'un număr prea mare, cum sunt de pildă oile și porcii, fie că sunt prea spărioase, atunci facem un fel de varniță, în care stângem puțin var, la care mai adaogem și ceva peatră vânăată și apoi în laptele acela de var băgăm vitele bolnave. Laptele acela să nu fie mai înalt ca cât se acopere unghiile. Varul și peatra vânăată au o înfrurintă tămăduitoare asupra vitelor bolnave, prin aceea, că le ard ranele făcute de durere, ear' pe cele sănătoase le fereșc de boala numită. În asemenea cazuri totdeauna lăsam să între în varniță mai întâiu vitele cele sănătoase, apoi pe cele bolnave, ca nu cumva să se ia boala și la cele sănătoase.

Dacă boala aceasta ar răspunde și la uger, cum se și întâmplă aceasta uneori la vacile cu lapte, atunci ungem ugerul cu puțină unsoare de peatră vânăată și acră, sau cu glicerină, sau cu unt alb nesărat, ear' mulsul trebuie să se facă cât mai încet și cu grije, ca să nu prea întărităm ranele de pe el.

Un mod foarte însemnat de tămăduire și apărare, precum și de o scăpare cât mai grabnică a vitelor de carantină (opreliște), este acela, că îndată ce vedem, că ni-s'a bolnăvit o vită de boală de gură sau de picioare, să luăm spume de

Struguri în sin.

— Anecdota —

Un Țigan intrând odată
Intr'o vie nu știu care,
Hai, s'aducă de mâncare,

Și mânca

Și 'nfuleca

Și c'o mână 'n gură da

Și cu alta 'n sin căra

Și de-abia mai răsufia.

Dar' când tocmai ajunsese

De-'i trăgea colo mai bine,

Numai hop, Românul vine:

— Dar' ce faci acolo, cioară,

Baragladină bălțată?

Strigă omul cu mână

Și mai gata ca să-l bată,

— D'apoi ce să fac bădică?

De! Trecând și eu p'aci

Mă gândiam la biata mamă,

Sărăcuța unde-o fi?

— Cum? Ce cânti? mai zice omul,

N'auzi, cioară, tuce faci?

— De, mă rog, nu fac nimica...

Vai de oamenii serscil...

— Ce tot spui, mă? Ce 'ncurci vorba

Cu sêrac și ne sêrac?

De ce pui struguri în sin?

— Apoi dacă n'am un sac?

Câmpu-Lung, August 1902.

Th. D. Speranță.

Stîncile Doamnei.*)

I

În nordul Moldovei se întinde un domeniu regal numit Broșteni. Și azi mai sunt pe acolo păduri vergine, unde nici odată n'a resunat lovitură de topor și nici pași de om n'au pătruns. Este una din excursiile cele mai frumoase pe cari le poți face.

Pleci din Transilvania cu pluta, cobori Bistrița trecând prin Dorna, Broșteni, Hîngu până la Piatra, unde albia

*) Cea mai nouă istorisire a reginei Elisabeta.

riului se îngustează între două stînci înalte, umbrite de fagi seculari și brazi uriași, apoi cursul capricios al apei șerpuieste cu grație în nenumărate cotituri.

Sute de plute trec coborînd în fiice săptămână, intrînd în Siret pentru a se duce la Galați, unde trunchiurile de copaci cu care sînt încărcate sînt prefăcute în scinduri. Țeranii moldoveni, cari conduc aceste plute, sînt de obicei flăcăi frumoși, înalți, bine făcuți, cu tipul roman, părul negru și ochii mari negri. Ei poartă costumul țărănesc: cămașa albă brodată cu multe culori la guler, la piept și la marginea mânecilor largi. Pe cap poartă o căciulă înaltă de lână de oaie albă, sau o pălărie cu bordurile largi împodobită cu flori naturale. Plutele alunecă amețitor de iute, tirite de torentele limpezi și conduse de plutași cu dibăcie. Câte odată se întâmplă că în valurile mai repezi, pe cari trebuie neapărat să le

acelea și cu acelea se frecăm gura celor bolnave, ca astfel să se bolnăvească toate deodată. Făcând astfel în decurs de o săptămână putem să scăpăm vitele de carantină. Tot astfel ar trebui să facă toți economii dintr-o comună, unde se ivește boala, nu să stea câte două-trei luni închiși ca de coleră, după-cum cum s'a întâmplat aceasta până acum.

S'a constatat că prin altoirea boalei vitele capătă o boală mai ușoară, ca și copiii împunși de bubat, că în asemenea cazuri boala dela gură nu mai trece și la unghii și că altoitul acela ține de regulă câte doi ani. Înainte de altoit gura vitei trebuie bine ștearsă apoi frecată puțin ca să se iriteze și numai după aceea să o atingem cu ajutorul unei sdrente cu balele dela o vită bolnavă.

Pe timpul cât durează boala de gură nu e bine să dăm vitelor bolnave nutrețuri de tot aspre cum sunt cocenii de cucuruz și fânul mai mare în paiu, de oare ce acelea le prea înțapă ranele din gură și astfel pe lângă aceea, că le mărește durerea, le mai poate prelungi chiar și timpul de boală, ci să le nutrim mai cu seamă cu lătură caldă și fân mai moale sau otavă.

Economul acela care vede că vitele lui sunt atacate de boala de gură, sau de picioare și nu le înștiinează îndată la primăria comunală face abatere și în înțelesul articolului de lege XII. din 1888 § 154 poate fi pedepsit cu o amendă până la 200 coroane.

Primăria comunală îndată ce constată boala mai sus numită, invită pe veterinar la fața locului, cu care apoi în înțelesul legii de mai sus se iau următoarele măsuri pentru-ca boala să nu se mai poată lăți: Vitele din întreaga comună se pun sub carantină, se opresc târgurile, se oprește estradarea țidulelor de vite, se adună țidurile vechi de pe la posesorii de vite, se oprește măcelarii și neguțetorii de a intra în curțile puse sub carantină, se oprește vinderea laptei în stare crudă din curțile molipsite (fert se poate vinde) ș. a.

Acestea sunt de neapărată trebuință, ca să le știe fiecare econom de vite ca la vreme de lipsă să se poată folosi de ele. Ioan Georgescu.

Din comit. Sibiiului.

Publicațiune.

Comitetul municipal al comitatului Sibiiu a decis în ședința sa din 6 Octombrie a. o. sub nr. 433 pe baza punctului 2 al §-ului 34 al art. de lege XXI. din anul 1886 că locurile membrilor aleși ai comitetului municipal devenite vacante prin moarte, abdicere sau anulara alegerii să se întregască prin alegere, care se va efectua

în 10 Noiembrie 1902 și n.

Aceasta se aduce la cunoștință publică cu următoarele comunicări:

1. Lista viriliștilor rectificată pentru anul 1903, precum și lista membrilor aleși se pot vedea în localitățile primăriilor comunelor interesate.

2. a) În cercul electoral al II-lea al orașului Szászsebes este de a se alege 1 membru. President de alegere: Dr. Gustav Krasser, avocat, substituit: Vasile Aldsa, senator. Locul de alegere: sala de ședință orășenească;

b) În cercul electoral Seliște este de a se alege 1 membru. — President de alegere: Nicolau Hențiu, notar, substituit: Petru Comșa, comerciant. Locul de alegere: localitatea primăriei comunale din Seliște;

c) În cercul electoral Slimnic sunt de a se alege 5 membri. — President de alegere: Iosif Horedt, preot, substituit: Friedric Josephi, notar com. Locul de alegere: localitatea primăriei comunale din Slimnic;

d) În cercul electoral Bradu sunt de a se alege 3 membri, și anume 1 pe 5 ani, 2 pe 2 ani. — President de alegere: Ioan Schuller, preot, substituit: Valeriu Florian, preot. Locul de alegere: localitatea primăriei comunale din Bradu.

3. Dreptul de alegere activ îl au toți aceia, cari sunt induși în cercul electoral respectiv în lista alegătorilor de deputat dietal, stabilă, valabilă pe anul 1902.

Aleși pot fi toți aceia, contra cărora nu ocur motivele de eschidere, cuprinse în § ul 23 al art. de lege XXI din anul 1886.

4. Alegătorii designează la începutul alegerii din mijlocul lor 4 băr-

bații de încredere lângă presidentul de alegere.

Dacă nu se folosesc de acest drept, bărbații de încredere îi numește presidentul de alegere. (§ 38 art. de lege XXI: 1886).

5. Juzii și notarii comunelor interesate resp. organele autorității sunt datorii a fi prezenți la alegere și a veghea asupra identității votanților. (§ 38 XXI: 1886)

6. Alegerea se începe în ziua mai sus amintită la orele 9 dimineața și se termină tot în ziua aceea la orele 4 d. a.

Peste termenul acesta nu este permis a primi voturi. (§ 39 art. de lege XXI: 1886).

7. De cercul electoral Seliște se țin comunele: Aciliu, Galeș, Gurariului, Cacova, Mag, Orlat, Poplaca, Rășinari, Săcel, Seliște, Sibiel, Tilișca, Vale;

de cercul electoral Slimnic se țin comunele: Șura-mare, Hamba, Slimnic și Ruși;

de cercul electoral Bradu se țin comunele: Sebeșul-inf., Sebeșul-sup., Boița, Sadu, Avrig, Bradu, Căsnădioara, Porcești, Racovița, Șelimbăr, Tălmăciu, Tălmăcel, Veștem.

Sibiiu, în 26 Octombrie 1902.

Reissenberger
vicecomite.

Expoziția industrială din Sibiiu.

Lista premiilor.

(Industria de casă)

Cu 35 cor. a fost prem. Ana Miclea din Seliște.

Cu premiul de 25 cor. Ioana Maxim din Avrig, Sora Comșa Mitrea din Rășinari Maria Bota din Sibiiu.

Cu premiul de 20 cor. au fost prem. Maria P. Comșa din Seliște, Aurelia Goga din Rășinari, Paraschiva Floaș din Mercurea, Raveca Manta din Gurariului.

Cu 15 cor. au fost prem. Lucreția Miclea din Poplaca, Paraschiva Frăcea din Tilișca, Paraschiva Ilcuș din Rășinari, Aurelia Indrieș din Boița, Ana Paștiu, din Săcel, Paraschiva Demian din Bendorf.

trei, partea de dinainte a plutei se confundă atât de adinc încât plutașul care în totdeauna stă în picioare intră în apă până la briu: dar' rămâne rece, nepăsător, ca și cum ar fi un lucru de nimic. Ochii săi stau ațintiți asupra râului, care se întinde la infinit; n'are vreme să se uite la hainele sale cele umede. Pe alocurea, piraie din munți vin să se arunce în Bistrița. Pe unul din malurile ei se înalță mărețul Ceahlău, acoperit de brazi majestuoși; pe celalalt mal se zăresc stâncile Doamnei, ca i seamănă cu turnurile unei catedrale gotice.

În anul de grație 1538, aceste regiuni nu erau nici atât de vesele, nici atât de zimbitoare cum sunt astăzi. Pe atunci nici o plută nu trecea pe Bistrița căci șomotul armelor răsună acuzat și pătrunzător din fundul văilor.

Femeile și copiii fugeau părăsind vatra și se ascundeau în fundul pădurilor. Strigătul groaznic: Vin Turcii!

se împrăștia ca focul nimicitor din bordeiu, în bordeiu, din sat în sat, din oraș în oraș. Sultanul Suliman a pornit războiul, cu o oaste uriașă pentru a devasta mica Moldovă al cărui domn viteaz Petru Rareș, se împotriva din rășputeri, dar' care a fost respins de câteva ori. Turcii intrară în Suceava, capitala sa, și acum se îndrumau spre Piatra, arzând, omorând și nimicind tot ce le eșia în cale. Toată țara era în prada unei spaimi nebune; ai fi crezut că s'a deslănțuit potopul asupra ei și a distrus tot ce n'a putut lua cu sine. Turcii nu cereau gazdă; ei măcelăreau copiii și violau femeile când nu le puteau duce în robie. Mai bine alegeau moartea decât să îndure jugul otoman.

Pe câmp nu se mai pomenia cap de vită nici sămânță de grâu, nici firicel de iarbă. Domnul Rareș fu nevoit să plece din Piatra, cu sfărâmurile armatei sale învinse, și să caute un refu-

giu la Eslea, pe marele Bistriței, și unde se mai putea găsi hrană pentru oameni și pășune pentru vite. Eslea însemnează a minca, și orașul și-a primit acest nume de când cu popasul pe care-l făcuse aci cavaleria cu mult îndărăt. Domnul și-a trimis copiii la mănăstirea Ciceu pentru a-i pune sub pază sigură, dar' soția sa, Elena, n'a vrut, cu nici un preț să se despartă de dînsul.

Turcii nu-mi vor face nici un rău, zicea ea, câtă vreme voi fi cu tine și nu vreau să te părăsesc.

Amândoi, bărbatul și femeia, au găsit un adăpost puțin în susul râului, în biserică Călugăran.

Aceasta bisericuță mică e ascunsă în întregime sub o stâncă uriașă, pe care se zice, că Duhul rău a rupt-o din vârful Ceahlăului, cu intenția de a baricada cursul Bistriței, dar' în momentul, în care se pregătea să arunce bologanul din vârful stânci, cocoșul a înce-

Cu 10 cor. au fost prem. Salomia Stănuleț din Ilimbav, Ana Muțiu din Riusadului, Maria Ghișa din Poiana, Maria Nicula din Slimnic, Rafira Moga din Sănciori, Ana Tatu din Alțina, Ecaterina Prunaș din Orlat. Maria Tănăsescu din Rod, Maria Mateiu din Sebeșul superior, Maria Muntean din Gurariului și Aurelia Pop n. Florian din Săcel.

Cu 5 cor. au fost prem. Maria Plator din Turnișor, Ana Hodoș din Aciliu, Elena Mosora din Topârcea, Ana Greavu din Topârcea, Ana Stănilă din Galeș, Maria O. Vana din Pianul super., Saveta S. Muntean, din Pianul inf., Magdalena Dancăș din Rășinari, Maria Radu, Pianul inf., Eugenia Alexandru din Ilimbav, Emilia Savu din Vale, Maria Beu din Apoldul rom., Stănuța Itu din Vale, Ana Orăștian, Apoldul-român, Ana Niccoară, Apoldul-român, Paraschiva Popa din Fofeldea, Ioana Maniu din Fofeldea, Elisaveta Opriș din Șara mare, Ana Ciupșa, din Șara mare, Sora Crețu din Rășinari, Dobra Martin din Rășinari, Rafira Mălăiu, Mohu, Paraschiva Baba din Seliște.

Cu premiul de 3 cor. au fost prem. Maria Iridon din Apoldul-mare, Maria Bogorin, Sibiu, Elena Morariu din Sibiu, Maria Mîloc din Sibiu, Veronica Neamțu din Armeni, Antoniu Avram din Răhău, Otilia Cărpinișan din Răhău, Ana I. Nedelcu din Tălmăcel, Ana G. Comșa din Tălmăcel, Maria Dănilă din Racovița, Maria German din Aciliu, Marie I. Predovici din Amnaș, Maria Nistor din Mag, Paraschiva Gavrea din Bendorf Mărioara Doican din Racovița, Ana Drăghici din Rușciori, Maria Stăneasă din Gușterița, Maria Simion din Porcești, Paraschiva Băcilă din Săcel, Elisaveta Dan din Săcel, Maria Moldovan din Topârcea, Ana Schiau din Topârcea, Maria Dordea din Topârcea, Susana Mosora din Topârcea, Aurelia Decei din Orlat, Ioana Decei din Gurariului, Elena Istrate din Boița, Maria Balu din Vale, Veturia Ittu din Vale, Ana Zeica din Tilișca, Ana Iosof din Tilișca, Ana Beu din Apoldul-român, Ana Morariu din Petrifalău, Elisaveta Rău din Ludoș, Dobra Baca din Poplea, Ileana Munteiu din Cărpeneș. (Va urma).

put să cânte. Dracul a scăpat piatra din mână și a lăsat-o să cadă acolo unde se află azi, apoi fugi repede pentru a nu-l prinde zorile.

Frumoasa domniță Elena aștepta sub stâncă care părea gata să se prăbușească deasupra-î. Cu o mână își adumbria ochii, în timp ce trăgea cu urechia, la șgomotele din afară cu nările tremurânde, roșind și pălind într'una.

— Of! ce nenorocire e să fii în totdeauna pe goană! zise ea călugărului ales spre paza bisericii.

Acesta era un moșneag, încovoiat sub greutatea anilor, ear' părul și barba îi erau albe ca zăpada.

— Numai moartea e statornică, domniță, încolo toate sunt schimbătoare aci pe pământ, răspuse el cu liniște.

— Pentru noi, părințele, nu va mai fi o schimbare răspuse ea. Sântem cu desăvîrșire pierduți, și chiar d-ta, așa

Statut pentru tovarășii de consum.

(Urmare.)

§ 28.

Alegerile se fac prin votare secretă. Pentru cazul să nu rezulte la prima votare o majoritate absolută, atunci află loco alegere restrinsă între aceia, cari la prima votare au intrunit cele mai multe voturi. La această alegere reiesă alegeți aceia, cari intrinsec majoritatea simplă a voturilor. La caz de paritate de voturi hotărăște sortul.

Prin aclamațiune se poate alege numai atunci dacă propunerea făcută în acest sens este primită cu unanimitate de voturi.

În toate celelalte afaceri se votează prin sculare sau prin rădicarea mânilor.

§ 29.

În adunarea generală se pot lua hotărâri valide, dacă au fost efectuate convocările conform dispozițiilor din statut și dacă este de față majoritatea absolută din totalitatea tovarășilor.

Neîntrunindu-se la prima adunare numărul recerut, se ține după 14 zile o altă adunare generală care ia hotărâri valide fără privire la numărul tovarășilor de față.

Hotărâri valide privitoare la:

1. completarea și schimbarea statutului;

2. primirea și eschiderea tovarășilor;

3. destituirea direcțiunii, consiliului de control sau a singuraticilor membri din funcțiunile lor și

4. desființarea sau liquidarea tovarășiei, se pot lua numai cu o majoritate de $\frac{3}{4}$ de voturi a tovarășilor de față.

Toate hotărârile adunării generale trebuie să fie induse în cartea paginată a proceselor verbale ale adunării generale și trebuie iscălită de director și de protocolanți.

Contabilul.

§ 30.

Afacerile de contabilitate ale tovarășiei se vor purta de un contabil ales în adunarea generală pe termen de 4 ani și care poate demisiona sau poate

fi demisionat după un timp de abdicere de trei luni.

Contabilul este îndatorit:

1. să poarte cărțile și registrele și să cuitze împreună cu cassarul atât banii incurși cât și cei solviți din cassă;

2. să încheie la sfîrșitul anului registrele;

3. să controleze cel puțin odată pe lună afacerile cassarului.

Cassarul.

§ 31.

Afacerile bănești ale tovarășiei se administrează de un cassar ales în adunarea generală pe termen de 4 ani și care poate demisiona și poate fi demisionat după un timp de abdicere de trei luni.

Cassarul este îndatorit:

1. să împlinească toate hotărârile direcțiunii ce privesc administrarea cassai;

2. să cuitze împreună cu contabilul atât banii incurși cât și cei solviți de cassă;

3. să alcătuiască la sfîrșitul anului împreună cu contabilul, bilanțul alăturând toate documentele trebuincioase.

§ 32.

Cassarul este responsabil pentru toate lucrările ce au fost incredințate lui și depune ca garanță o cauciune amăsurată a averii tovarășiei sau presentă doi sau mai mulți chizeși potriviți, cari primesc garanță solidară.

§ 33.

Contabilul și cassarul n'au să fie membri în direcțiune nici în consiliul de control, pot însă să fie chemați la ședințele direcțiunii, avînd aci vot consultativ.

Publicațiunile.

§ 34.

Publicațiunile tovarășiei poartă firma ei și trebuie să fie semnate de director sau vicedirector și de un alt membru al direcțiunii.

Acele publicațiuni, cari puresc din partea consiliului de control, trebuie semnate de șeful sau viceșeful consiliului.

Toate publicațiunile se vor afișa în localitățile tovarășiei și se vor face și în acele jurnale, cari va hotări totdeauna adunarea generală.

bătrân cum ești poți fi lovit de un iaștan turcesc care te va ciopîrți.

— Se prea poate, răspuse călugărul. În aceeași clipă se auziră tropote de cai, cari alergau repede spre stânci. Domnul Rareș sosia în galop.

El intră pentru a-și lua femeia, o așeză lângă el pe șea și fără a grai un cuvînt, se avîntă într'o fugă nebună de alungul rîului, urmat de câțiva dintre partizanii lui credincioși.

Turcii urmăreau pe domn cu furie.

Eșind dintr'o trecătoare îngustă, de-adreptul spre călugăr, care stătea în picioare în fața lor! Călugărul iși urcî urechile și statură locului.

Stați! strigă călugărul. Unde veți duceți?

— Vrem să punem mîna pe domnul Rareș. Pentru capul seu e un premiu de o mie de galbini. Spune părinte unde e el? Dacă nu spui te măcelărim!

Călugărul le făcu semn să-l urmeze; apoi îi conduse pe o cărare care de odată se schimbă într'un urcuș stîncos și alunecos trecînd peste bolovani de granit și trunchiuri de copaci tăieți.

Turcii îl urmau pe caii lor sprinteni ca pisicile, dar' nevăzînd nici o urmă de pași în nisip, începură a bănui pe călugăr că 'i-a ținut cu tot dinadinsul în drum ca să-l zăbovească. În cruzimea lor, 'și-au vîrsat focul pe bietul bătrân, sfîșindu-'i hainele de pe el, apoi îl întinseră în cruce pe un trunchiu de copac și îl lăsară acolo să moară. Buzele-'i erau vinete dar' într'una în-găna:

— Nu pe cruce, și totuși răstignit... Dacă nu pentru omenire, cel puțin pentru țeara mea!

Inchise ochii și fără a cîrîi își aștepta moartea înceată și crudă care-'l pîndea. (Va urma).

VI. **Mijloacele pentru ajungerea scopului.****Părtașiile.**

§. 35.

Fiecare tovarăș este îndatorit a depune ca părtașie suma de 20 cor. Această părtașie se poate solvi deodată, ori în rate lunare de câte 2 cor.

La părtașii pot fi adăugate în urma hotărârii adunării generale și dobânde de la părtași precum și câștigurile, cari se cuvin singuraticilor tovarășii.

Fondul de rezervă.

§. 36.

Fondul de rezervă se formează din taxele de intrare și din cel puțin 50% ale venitului curat anual.

Acest fond servește pentru acoperirea eventualelor pierderi constatate la finea anului din bilanț și trebuie să fie sporit cel puțin până la mărimea tuturor părtașiiilor.

Fondul de exploatare.

§. 37.

Spre acoperirea eventualelor pierderi, cari în decursul anului ar rezulta din gestiunea afacerilor tovarășiei, servește un fond special de exploatare.

Acest fond se formează prin votarea a cel puțin 30% din venitul curat anual și prin alte cotizațiuni statorite de adunarea generală.

Fondul de exploatare trebuie să fie sporit la cel puțin 1/4 a mărimei tuturor părtașiiilor.

Subvențiuni și împrumuturi.

§. 38.

Spre înlesnirea ajungerii scopurilor sale, tovarășia va cere dela forurile competente subvențiuni și va face împrumuturi ale căror mărime o fixează adunările generale.

VII. **Esercițiul (purtarea) afacerilor tovarășiei.**

§. 39.

Asupra întocmirii, estensiunii și mărginirii întregului esercițiu al afacerilor tovarășiei hotărăște adunarea generală.

Direcțiunea va elabora pentru întregul esercițiu al afacerilor tovarășiei un regulament, care trebuie să fie deliberat și în consiliul de control și apoi înaintat adunării generale spre aprobare. (Va urma)

Îngrijirea cepelor de flori pentru a avea iarna flori în odae. *)

Lucrul principal e: 1. ca cepele de flori să fie bine pregătite și sănătoase. 2. să ai pământ de grădină sănătos, năsipos și 3. la timp potrivit, în Septemvrie, cel mult până la mijlocul lui Octomvrie, să se sădească cepele în oale. Cel mai bun pământ e cel de mușinoiu, sau de glie de pășune, care se amestecă cu 5 părți năsip de părau. Cele mai frumoase flori de iarnă sunt iacintele, tulipanul, narcisa, crocus, amaryllis și lăcrămioarele. Cele din urmă se pot sădi abia la începutul lui Noemvrie, pe când celelalte trebuiesc puse deja în Septemvrie ori Octomvrie.

*) Din comunicările despre grădinărit și economie, de Wilhelm Mühle din Timișoara.

Iacinte 1 până la 2 cepe, tulpe 3—5 la un loc narcisse 3—4 bucăți, Amaryllis numai una, ear' lăcrămioare 10—15, ca să ai oalele pline de flori.

Iacintele au nevoie să stee două luni cu ghiveci cu tot în pământ, la loc întunecos, ca să prindă rădăcini, ca să le poți ține pe urmă la căldură în odae. Cepele nepregătite nu e permis a le aduce la căldură, ca să prindă rădăcină, de oare-ce mugurul putrezește în ceapă și așa nu capătă nutreț, ce numai prin rădăcină se întemplă și astfel nu se poate desvolta la înflorire. Această regulă se potrivește și pentru celelalte cepe de flori, cu excepția lăcrămioarelor, cari numai decât după sădire trebuiesc ținute la căldură mare, mult udate. Tulpele și narcisele sunt a se ține 5—6 săptămâni la un loc întunecos, la loc răcoros; asemenea plante elegante pentru odae și de vreme înfloritoare, sunt Crocus și Amaryllis.

Toate plantele sădite trebuiesc ținute la o umezeală egală, ca să se prindă bine rădăcina.

După-ce se țin ghiveciurile în căldură și pământul se usucă puțin, deasupra, trebuie necondiționat udat cu apă caldută. Dacă frunzele și bobocii es, trebuiesc foarte mult udate, până dă floare. După veștețirea florilor trebuie să fie udată tot mai puțin și dacă îngălbinesc frunzele, să înceteze de tot udatul ca cepele să stee uscate.

Toate cepele după înflorire sunt pentru anul viitor netrebuincioase, dar' în toamnă se pot sădi în grădină, unde mai pot înflori câțiva ani de-arîndul.

Știri economice, comerc. industr. jurid.

Un nou ordin pentru moașe. Ministrul președinte în calitate sa de ministru de interne a dat un ordin și instrucțiune relativ la moașele diplomate. În urma acestui ordin controlul asupra moașelor va fi mai sever. Afară de aceasta se prescrie în ordin ce anume instrumente trebuie să aibă fiecare moașă și ce regule trebuie să observe în privința curățeniei. O dispoziție importantă este, că moașele, fără permisiunea autorităților, nu pot să primească lehuze în casă. Interesantă este și dispoziția, că moașa poate să boteze pe copiii părinților romano-catolici și greco-catolici, dacă acestia doresc botezul. Acest botez, despre care are să raporteze parochului, se face așa, că ea stropește cu apă curată capul copilului de trei ori în formă de cruce, pronunțând cuvintele: »N. N. te botez în numele Tatălui și al fiului și al sfântului spirit«. (Aceasta nu e formula obișnuită în biserica greco-catolică, unde se zice: »Botează-se robul lui Dumnezeu« și nu: »Eu te botez«, care se întrebuințează numai în biserica latină).

Copiii și munca. După o statistică, industria engleză întrebuințează 300.000 de copii astfel repartizați: 45.000 în manufacturi și ateliere, 15.000 lucrători la domiciliu, 100.000 în prăvălii, 50.000 întrebuințați ca servitori, 50.000 la câmp, 25.000 vânzători de stradă, 15.000 meserii.

FELURIMI.

Cine a descoperit cărbunii de peatră? Acum, când cărbunii de peatră joacă un rol așa de însemnat în industrie, comerț etc, e foarte interesant a ști, cine și cum au fost descoperite aceste petri prețioase. În Pennsylvania trăia în anul 1791 un Neamț sărac Günther, care se ocupa cu vânătoarea. Umblând odată prin pădure a aflat un câmp întreg de »petri negre« despre care povestea unii oameni, că ard. El însă nu credea acest lucru, ci îl considera de poveste. Fiind bătrân, abia mai putea vâna atâta, ca să trăească de pe-o zi pe alta. Odată l-a prins o furtună prin pădure și abia putu scăpa într-o peșteră. Trecând furtuna, plecă încet spre casă. Pe drum găsi o mulțime de »petri negre«. El își umplu buzunarele cu ele și ducându-se acasă le băga în foc, ca să vadă dacă ard sau nu. Mare i-a fost mirarea, când a văzut, că petrele ard. El descoperi aceasta unui om bogat din împrejurime, care se convinse îndată despre valoarea acestei petri. Bătrânul vânător Günther îi arătă câmpul plin de cărbuni de peatră, primind în schimb câteva lanțuri de pământ sterp. Günther a murit în miserie, pe când acela, căruia îi descoperise secretul, ajunsese milionar.

Cheștia naționalităților. Statistica din anul curent constată că din 56 1/2 milioane de locuitori ai Germaniei numai 92% sunt Nemți, adică 518 milioane, pe când restul sunt: 3 milioane de Poloni, 211.000 Franzezi, 142.000 de Mazuri, 141.000 Danezi și Norveghieni, 106.305 Litvni, 100.000 Casubi, 93.000 Venzi, 80.000 de Holandezi, 66.000 Italiani, 64.000 Moravieni, 43.000 Cehi, 20.000 Englezi, 9.600 Ruși, 8.000 Unguri, 2.000 Spanioli și 480 de Portugezi.

SFATURI.

Unt bun nu poate avea cel-ce dă vacilor cu lapte paie și pleavă, pentru că acestea îl fac amar. Napi, foi de napi, etc. înocă cam strică gustul untului. Aceasta trebuie să o țină în seamă cei-ce fac negoț cu unt.

Semințele de urzică mâncate de cai au o înfrînță foarte bună asupra lor. Agricultorii din Danemarca, ai căror cai au totdeauna o înfrînțăre excelentă, usucă aceste semințe și le dau, seara și dimineața, câte o mână în porțiunea lor de ovăș. Caii devin astfel mai cărnosi și părul lor capătă un luciu foarte frumos și mătăos. Aceste semințe de urzică sunt date de trei-ori pe săptămână.

RIS.

Trei călugări voind să mănince un ou, s'au învoit între dinșii că ori-ce ar face cu el să zică ceva din sfântă scriptură. Unul din inșii băgând oul în foc a zis: »In mormânt l'au pus«. Cel d'al doilea, scoțându-l zise: »Lazăre vino afară«, iar cel de al treilea, sărându-l și mestecându-l zise și el: »peste puțin ai fost credincios, peste multe te voi pune într-o bucuria Domnului« (și-l înghiți).

CRONICĂ.

Avis dela espositie.

Esponenții, cari până acum de prezent nu și-au ridicat lucrurile espuse, sânt poștiți a grăbi cu luarea în primire a lor. Obiectele neridicate se găsesc în locuința presidentului D. Comșa (str. Crucii nr. 7).

Lista premiilor fiind publicată, premiații, cari nu și-au ridicat premiile, sânt poștiți a și-le ridica, respective a dispune de ele cel mai târziu până în 15 Noemvrie n. c. cu adausul, că premiile neridicate până la această zi sânt trec în proprietatea reuniunilor aranja-toare.

Sibiu, 5 Noemvrie n. 1902.

Pentru comitetul dirigent:

D. Comșa, V. Tordășianu,
pres. reun. agricole. pres. reun. meser.
T. Popovici,
secretar general.

La fondul catedralei au mai încurs din tractul protopopesc al Brașovului suma de 3150 cor. Din tractul Reghinului au mai încurs dela dl Dr. Ioan Popescu adv. în Reghin, 400 cor., ear' din parochis Bod suma de 523 cor.

Dela preoți și învățătorii tractului Ungurașului suma de 1530 cor.

Instalarea metropolitului Bucovinei. Instalarea Eminenței Sale I. P. S. Arhiepiscop și metropolit Dr. Vladimir de Repta va avè loc în 23 Noemvrie st. n. 1902.

Sinodul extraordinar din Arad, ținut Duminecă în 2 Noemvrie, s'a ocupat cu chestiunea confirmării episcopului ales și a votat în unanimitate o hotărîre, prin care se însăreinescă consistorul de a adresa metropolitului un memoriu, în care s'è ceară rezolvirea grabnică a chestiunii.

În motivare se invoacă dispozițiile statutului organic, cari ordonă, ca scaunul episcopesc vacant s'è fie ocupat în termen de trei luni. Scaunul din Arad este acuma de șapte luni vacant, ceea ce constituie o primejdie pentru administrația diecesei, pentru disciplină, precum și pentru încrederea credincioșilor în ordinea morală. Esprimându-și supunerea omagială față cu guvernul, sinodul crede necesar a ruga pe metropolitul, ca s'è mijlocească ocuparea scaunului vacant, conform statutului organic.

Alegere de paroch. Duminecă, în 13/26 Octomvrie a. c. s'a făcut alegere de paroch în Vidra-de-mijloc, tractul protopresbiteral al Câmpenilor. Alegerea, condusă de dl protopop Romul Furdui, a decurs în cea mai bună ordine. Ales a fost cu totalitatea voturilor teologul absolvent Grigorie Nicola, singurul concurent.

Părintele Gregoriu Ardelean a fost liberat Joi, la orele 12, din temnițele Sătmarului.

Visita regelui Carol la Rusciuc. La Rusciuc se fac mari preparative în vederea visitei M. S. Regelui României care va avè loc la 15 Noemvrie. Presa bulgară comentează în termeni favorabili această vizită a Regelui Carol I., în care ea vede o probă de escelente relațiuni între cele două țeri. Presa opoziției își manifestează în același timp nemulțumirea, că vizita nu are loc la Sofia.

Concertul doamnei Irena de Vladaia Anunțatul concert s'a ținut aseară în sala hotelului »Unicum«. Așteptările ce publicul le-a legat de prestațiunile artistice ale doamnei Vladaia au fost satisfăcute în mod perfect. În romanța din opera »Mignon«, apoi în cavatina din »Ernani« doamna Vladaia a dovedid, că pe lângă eminenta și goală musicală dispune și de o voce de o puternică expansiune. »După fragi și după mure« și »Doina Olteanului« doamna Vladaia le-a cântat cu atâta gingăgie și atât sentiment, încât publicul a rămas încântat. Asemenea și celelalte puncte din program doamna Vladaia le-a executat spre deplina mulțumire a publicului. Succesul concertului a fost asigurat și prin concursul doamnei Olivia de Bardosy Atât în Concert — étude, cât și în »Norvegischer Brautzug«, doamna Bardosy s'a dovedit măiastră în manuirea tastelor.

Avansări în armata comună c. și reg. Cu ocaziunea avansărilor generale din 1 Nov. 1902 fură numiți între alții și următorii Români. La infanterie de vice-coloneli maiorii Paul Duralia în reg. 52 de inf., Iosif Macisga în reg. 7 de inf., Ioan Humiția în reg. 21, Ioan Poplăcean în reg. 4 de vînători, Albin Regele în bat. 3 de pioneri. De maiori: căpitanii de I. clasă: Antoniu Landa în reg. 43 de inf. George Coma în reg. 90 de inf. De căpitanii de I. cl. căpitanii de II. cl.: Vasiliu Călbășă, în statul general Victor Clobaza în reg. 93 de inf., Laurențiu Silvatici în reg. 1 de vînători. De căpitanii de cl. II. locotenenții: Maximilian Coșca în reg. 87, Ioan Brad în reg. 5, Eduard Grundra în reg. 53, Daniel Pap în statul de geniu, Enric Coeroa în reg. 69 de inf., Ioan Sima în bat. 2 de pioneri. De locotenenții: sublocotenenții: Nicolau Pășerar în reg. 43 de inf., Aureliu Coșgaria în reg. 5 de inf. De sublocotenenții: cadeții Edwin Craiovan în reg. 2 de inf., Ioan Ilonșu în reg. 2 din Bosnia, Alexandru Șimon în reg. 21 de inf., Ioan Hidu în bat. 28 de vînători, Corneliu Savu în reg. 5 de inf. Nicolau Cernodiu în reg. 29 de inf., Lambert Pop în reg. 13 de inf. Rudolf David în reg. 68 de inf., Silviu Suci în reg. 78 de inf., Rudolf Pulpan în reg. 55 de inf. Antoniu Pinteran în reg. 89 de inf., Altona Fabian în reg. 15 de inf., Nicolau Benția în reg. 52 de inf., Augustin Grigar în reg. 40 de inf., Iosif Petraș în reg. 73 de inf., Iustin Hosza în reg. 92 de inf., Stefan Coșocariu în reg. 41 de inf., Antoniu Stergar în reg. 32 de inf. La cavalerie: de locotenent sublocotenentul Carol Florian în reg. 10 de dragoni, Stefan cav. de Tabora în reg. 2 de ulani. La sanitari: de sublocotenenți: Cadetul Alexandru Molouțu în despărț. 2. La tren: de căp. de I. cl., căpitanul de II. cl. Teodor Indra în divisiunea 15, de locotenent sublocotenentul Iosif Candela în reg. 15, de sublocotenent: cadetul Rudolf Ianu în reg. 3. În rezervă: de sublocotenenți, cadeții Nicolau Rusu în reg. 63 de inf. Nicolau Sasu în reg. 50 de inf. În statul preoților: de capelan de I. cl. capelanul de cl. II. Dr. Teodor David din diecesa gr. cat. a Lugojului la Sereievo. La auditorat de colonel vice-colonelul: Mihail Bălăban ca referent la tribunalul superior militar; de căpitan de cl. II. locotenentul George Droglu la tribunalul de garnisoană în Cașovia; de locotenent practicantul Sebastian Brinduga în reg. 63 de inf. La comptabilitate: de sublocotenent sergentul Emanuil Florea în reg. 29 de inf. La registratură de accesit, aspirantul Stefan Pop, în ministeriul de războiu. La honvezi: de sublocotenenți, cadeții Stefan Branea, Stefan Ciurda. În urmă sa conferit rangul de maior ad. honores căpitanului de I. cl. Ioan Feneșan.

Alegere rușinoasă. Luni în 14/27 Octomvrie a. c. s'a făcut alegere de notar în Lupșa. Unica alegere din Munții-Apuseni despre care putem afirma, că alegătorii uitându-și de sine din dragoste către protopretorele au ales cu unanimitate pe un individ străin de neamul și legea noastră. Au fost 7 concurenți, dintre cari 4 Români și 3 Unguri. Dar' alegătorii, toți Români, ocol comuna e curat românească, nu s'au atașat în jurul unui Român, ci cu unanimitate a ales pe ungurul Bihari Zoltan. E destul de dureros când având candidați de neamul nostru s'è ne punem încrederea în străini. Dacă alegătorii de rînd nu au știut-o aceasta, se aștepta dela preoți și învățătorii s'è-i lumineze, dar' se vede că și acestia dorm somnul letargiei.

Congregația comitatului Brașov. Adresa Presburgului își face rînda. În congregația unui comitat este trecută la ordinea zilei, în cea a altuia primirea ei este o necesitate impusă de molochul maghiarizării, ear' în congregația altor comitate este și va fi o chestie a ordinei zilei.

Congregația comitatului Brașov încă s'a ocupat Mercuri cu chestia modificării legii naționalităților. Comitetul permanent a adus-o pe tapet, dar' nu ca s'o recomande spre primire, ci din contră vice-comitele s'è fie rugat a stărui la guvern pentru strictă ei executare. Membrii români încă au cerut reprobarea și respingerea adresei. Propunerea comisiunii permanente a fost primită cu majoritate considerabilă.

Semne rele. Din Bistra ni-se scrie, că înainte cu câțiva ani în sinul poporului se vedea pornită o direcțiune sănătoasă înfrînându-se o reuniune de temperanță menită a feri poporul dela păcătoasa patimă a beuturii. Acea reuniune acum nu numai că nu dă semne de viață, dar' sprijinește chiar lucruri stricăcioase poporul. E vorba, că niște venituri de Armeni deschizînd acolo un birt cei trei preoți în loc s'è meargă la adunarea despărțământului »Asociațiunii« ținută în Cărpentis îmbrăcați în ornate bisericesti au sfîrșit localul de unde numai păcatul se va propaga pentru popor. Corespondentul nostru în fața faptelor s'è virșit de cei trei preoți se întrebă:

Oare d-nii preoți și învățătorii nu vîd în toate acestea o sprijinire a unor indivizi străini de neamul și legea noastră? Oare nu făceau msi bun serviciu poporului dacă rămăneau d-lor pe lângă propusul și nobilul scop urmărit de mai nainte, insistînd pentru de-a intra fiecare poporean în reuniunea de temperanță și a abate poporul dela calea rătăcirii?

Secretar al Ligei. Dl Septimiu B. Murășanu, licențiat în drept, teologie și absolvent al facultății de filosofie, din București, plecînd în Germania, pentru completarea studiilor sale, comitetul central executiv al Ligei culturale în ședința dela 18 Octomvrie a. c. a numit ca secretar în locul d' sale, pe tot timpul cât va fi în străinătate, pe domnul Nicolae I. Henzel, absolvent al facultății de litere și filosofie.

Producțiune teatrală în Brașov. Tinerimea rom. din Brașov (Scheiu) va da Duminecă, în 3/16 Noemvrie 1902 în sala de concerte (Redută) de acolo o producțiune teatrală împreună cu dans. Începutul la 7^{1/2}, ore seara. Jumătate din venitul curat este destinat pentru »Masa studenților români din Brașov« și jumătate »Bisericii Sfintei Treimi (Tocile)« pentru renovarea picturii dinlăuntrul bisericii.

„Reuniunea femeilor române gr. cat. din Blaj”, după-cum scrie „Unirea”, Duminecă în 26 Octomvrie n. a. c. și-a ținut adunarea generală de toamnă sub prezidiul doamnei Elena Nestor, vicepresidentă. Din raportul prezentat de comitet, s'a putut vedea, că acesta e conștios de chemarea sa și se nișuește a coresponde întru toate. Reuniunea are 133 membri, fondatori, pe viață, ordinari, ajutători și onorari. Înființată de 12 ani, are deja un capital de 9400 cor., cu toate că a împărțit ajutoare în suma de aproape 6000 cor. În anul acesta încă a votat pentru ajutoarele fetițelor sărace dela școala din loc 200 cor., ear' pentru anul școl. viitor s'au luat în budget 400 cor. Fundațiunea „Ana Vlăsca”, aflătoare sub administrația Reuniunii, are un capital de 561 cor. 30 bani, ear' fundațiunea „Leontina F. Negruișu” de 881 cor. 50 bani. Din aceste încă a împărțit în anul acesta elevelor sărace 65 cor. 90 bani. Cu această ocaziune s'a ales comitetul pe un nou period de trei ani. Pe lângă membrii cei vechi, cari au fost realeși, s'a mai ales d-na Ana Szmigelski, ear' între bărbații de încredere Dr. A. Cheșian.

Scăpat de moarte. Polițistul Popescu din Sibiu, despre care am mai povestit odată o faptă nobilă, a fost trimis cu 2 vag bunzi la Șeica-mare. Cu el decedat a coborât din tren și un Italian, care era comit sfumat. Și un alt a căzut pe șini chiar când pornise trenul. Cu primăjdia vieții s'a repezit Popescu și l'a scos din gura morții.

Câți s'au maghiarizat numele în 1902. În prima jumătate a anului 1902 și-au cerut schimbarea, adică maghiarizarea numelui 1224 indivizi, mai mult cu 68 decât în același period din 1901. După confesiune și-au maghiarizat numele: rom. cat. 300, gr. cat. 39, gr. or. 13, aug. ev. 50, reformați 30, unitari 2, israeliți 790. Teikes Simon, care e înșărcinat cu compunerea statisticii maghiarizării numelor, zice în raportul său, că poporul agricol nu și maghiarizează numele. Dovadă, că conștiința despre importanța numelui său e mai mare azi în popor, decât în acei nădrăgari, cari pentru nu os de ros sunt în stare a se lăpăda de străvechiile lor nume.

Catechet nou. Dl. Marcu Jantea, absolvent de teologie și filozofie, care fusese călău și profesor suplinitor la gimnaziul din Brașov, a fost numit catechet pentru elevii gr. or. dela diferitele institute din Cluj.

Pungăși. În Sibiu a fost prinsă o tovarășe de 2 bărbați și o femeie, care fusesse călău și profesor suplinitor la gimnaziul din Brașov, a fost numit catechet pentru elevii gr. or. dela diferitele institute din Cluj.

Un monstru. Din Sharon (America) ni-se scriu următoarele: O Italiană a născut în 7 Oct. un copil cu două capete, două guri, două nasuri, patru ochi și patru urechi, dar' numai un corp. Și copilul și mama au murit. — *Bucur Savu din Șulumberg.*

Judecată militară nemțească. În Stuttgart s'a întâmplat, că un soldat n'a salutat pe stradă pe un superior al său. Pentru aceasta a fost pedepsit la 2 luni temniță. La judecată soldatul s'a apărut cu aceea, că e scurt de vedere. Atunci tribunalul militar l'a pedepsit încă la 14 zile temniță, pentru-că n'a anunțat prepușilor săi dela companie, să e scurt de vedere.

† Ioan Roșca, măiestru pantofar și fost timp îndelungat conțrolor al Reuniunii sod. români din Sibiu, a încetat din viață, Joi în 6 Nov. n., la orele 8^{1/2}, dimineata, în urma unei apoplezii de inimă. Inmormântarea i-se va face Sâmbătă în 8 Nov. n., la 2 ore d. a., în cimiterul gr. cat. dela Poarta Turnului.

Pe casa Reuniunii sod. români, din acest trist incident, s'arborat steag negru. La inmormântarea Reuniunea va participa corporativ.

Strămutarea de locuință. În momentul grabnicii noastre plecări dela Răhau la Sebeșul sășesc, nefiind în stare a putea vizita și saluta personal pe toate rudeniile și pe toți amicii noștri din comună, le zicem pe această cale un rămas bun și le exprimăm profunda noastră mulțumire pentru toată stima și încrederea de până acum, ear' onoratiului public străin îi facem cunoscut, că din 1 Noemvrie a. c. încolo locuința noastră stabilă va fi în orașul Sebeșul-sășesc în casele noastre proprii din str. Sicilorum nr. 53. Ioan Onicescu, notar cercnal pensionat, și soția.

O pildă bună. Preotul catolic din Sighet n'a voit să meargă la inmormântarea unui fabricant. Acesta adevărat se căsătorise a doua-ori, dar' numai civil, nu și în biserică.

Cetatea Budei. După-cum se știe, orașul Buda e plin de peșteri pe sub cetate și pe sub case. Găurile acestea sunt făcute de pe timpul, când Turcii stăpâneau în Buda. Acolo se ascundeau în vreme de primăjdie și de alte-ori vârsau gloanțe de tunuri. Peșterile acestea încep să se surpe, așa că sunt amenințate și casele. Primăria a hotărât să astupe o parte din aceste peșteri, ceea-ce va costa o frumoasă sumă de bani.

Societatea „Petru Maior” din Budapesta s'a constituit pe anul de gestiune 1902/1903 precum urmează: Președintele comitetului: Ioan Garciu, student în drept, anul IV.; vicepreședinte: Ioan Lupăș, student phil., a. III.; secretar: Const. Moga, student în drept, a. III.; notari: Constantin Bucșan, student în drept, anul I.; Avram Imbroane, st. în drept, anul I.; casier: Filip Emil Mihail, student phil., anul III.; controlor: George Zărie, student în drept, a. III.; bibliotecar: Zălie Muntean, student în drept, anul II.; vicebibliotecar: Ioan Maior, student în drept, anul II.; econom: Victor Găel, student în drept, anul IV. Președintele comisiei literare: Dionisie Stoica, student phil., anul IV.; dirigentul corului: Cornel Popescu, student phil., a. II.; dirigentul orchestrei: Leonida Domide, stud. med., a. IV.

Un șerpe lângă leagăn. Se scrie din Fume: Sâmbăta trecută a fost scăpat un copil de un pericol unic în felul său. Marino Kolan, care locuiește în Via Molini, când se întoarse seara acasă voi să deschidă ușa și văzută, că se deschide cu greu. Numai după oare care efortare reuși să o deschidă și mirarea și spaima lui fu grozavă, când văzută, că în casă tocmai lângă ușa era un șerpe cam de un metru și jumătate de lung și care își ridicase capul lacom spre leagănul, în care se afla un copil cam de o lună. La strigătele desperate ale tatălui, veniră vecinii și omorâră șerpele cu o săcură.

O jertfă a mașinei. În fabrica de salam a lui A. Fonn din Sibiu s'a întâmplat o nenorocire. Câțiva ferari erau ocupați cu repararea unei mașini de tăiat carne. Un învățacel s'a plecat sub rama cu cuțitele. Un lucrător s'a răzimat de mașină, rama s'a desfăcut și a căzut pe capul bietului băiat, tâindu-l rău și scoțându-i un ochiu.

Sinod protopopesc. Ni-se scrie din Ibașfalău: Ca popop în urma decedatului protopop, adevărat preot român, Ștefan Câmpean, în tractul Ibașfalău a fost denumit dl. George Simu.

În prima Noemvrie st. n. a. c. s'a ținut primul sinod sub prezidiul m. on. d-sale.

Olerul tractual și delegații poporului au așteptat cu dor momentul acestuia ca să-l vadă, să-l cunoască pe cel designat de pronia dumnezeiască a le fi povățuitor în lupta vieții, pe cel merit de a fi îndreptătorul credinței, pe cel merit de a consolida forțele risipite ale credincioșilor din tract și a le conduce spre o țintă măreață.

La orele 9 a. m. în prezența a tot clerului tractual a celebrat m. on. domn protopop sfânta liturgie.

Sunt dator a mărturiei adevărul, că impresia ce a făcut-o asupra celor de față a fost de tot bună. Prin graiul său curat și vocea sa dulce a răpit pe toți.

Ear' terminarea sfintei liturgii la sinod prin focal vorbirii sale, tactica observată și cu deosebire prin dragostea curată, ce s'a văzut din toate că o poartă în sinul său, pentru sfânta biserică și nădejde spre bine, spre izbândă și eluțarea unei poziții demne în viața socială pentru cei concrezuți păstoririi sale.

Unul dintre Tîrnave.

Daruri pentru biserică. Pentru repararea bisericii gr. or. din Găinari (protopresbiteratul Agnitei) au mai contribuit următorii credincioși:

A doua colecție: Din Găinari: Nicolae Filip, Chirion Opresan, câte 1 dolar; Iacob Opresan, Ana I. Opresan, Petru Toader, Ioan Câmpean, Paraschiva I. Coman, Gligor I. Câmpean, Vasile I. Câmpean, câte 25 cenți.

Din *Noul-român*: George David 50 cenți; Constantin Neamțu, Anisie C. Neamțu, Maria C. Neamțu, Ludovica G. David, Ana G. David, câte 25 cenți.

Din *Fofeldea*: Vasilie Vasiliu, Maria Vasilie, câte 50 cenți; Vasile Sonea, Petru Sonea, Ana P. Sonea, Vasilie Sonea, Ilie Sonea (mort), Paraschiva Sonea (moartă), Elisaveta Sonea (moartă), Elena Sonea (moartă), Petru Voicu, Petru Soppa, Dumitru Banciu, Petru Clovica, Ioan Comșa, Achim Soppa, câte 25 cenți; Maria I. Comșa 20 cenți; Petru I. Comșa 10 cenți.

Din *Roșia-sășească*: Ioan Morar, Maria Morar, câte 25 cenți; Maria I. Morar 20 cenți; Ioan Morar (mort), Toma Morar (mort), câte 15 cenți.

Din *Jibăria*: George Țăbrea 50 c.; Anica G. Țăbrea 20 cenți; Anuța Țăbrea, Victoria Țăbrea, câte 15 cenți.

Din *Archita*: Ioan Tura 50 cenți; Irimie Achim 25 cenți.

Din *Felșag*: Moise Danciu 50 c.

Din *Viștea-de-jos*: Iacob I. Borzea 1 dolar.

Din *Țapu*: Ioan Coman 1 dolar.

(Va urma.)

Serate de-ale meseriașilor români.

Deși cu toții obosiți de uriașă muncă săvârșită în cauza expoziției industriale și a frumoaselor și înălțătoarelor sârbări împreunate cu expoziția — cei grupați în jurul Reuniunii sodalilor români din Sibiu, — s'au întrunit Joi în 30 Octomvrie n. c. la a 10 a ședință literară. Președintele Reuniunii, dl. Tordășianu, aducând binemeritate

elogiilor tuturor meseriaşilor, cari au ostentat ca exponenţi, apoi membrilor din corul Reuniunii, harnicilor şi de toţi laudaţilor diletanţi cum şi călugerilor, cari fără excepţie, cinste au făcut Reuniunii, pune în vedere, că deşi ar fi timp, ca după munca oboşitoare de mai multe săptămâni, să ne gândim la mult tignita odihnă — noi în deosebi, cari conduşi trebuie să fim de adevărul, că »Tot cel-ce nu progresaază regresează«, datorită avem a nu sta un moment pe loc, ci a munci, a relua ogaşele, pe cari înaintând ne putem ajunge la desăvârşirea de toţi dorită. Scoate şi de astădată în relief importanţa aya ziselor şedinţe literare, prin mijlocirea cărora ne cultivăm mintea şi inima şi ne câştigăm încrederea în noi despre ceea-ce în stare suntem a presta, când vorba este a ne prezenta în ori-ce societate cultă.

Acum, că am trecut peste frumoasele sărbări de bucurie, datorite ostenelelor amicilor şi bine voitorilor causei-elor 2 Reuniuni aranjatoare ale expoziţiei, cuvine-să să ne pregătim a procura bucurie şi mângâiere şi săracilor nostri. Darurile de Crăciun, adunate şi împărţite de noi în anii premergători, balsam vindecător au fost pentru inimile îngheţate ale săracilor nostri. Societatea noastră întreagă a jertfit mult pentru ca Reuniunea noastră şi în această direcţiune să fie la înălţimea misiunii sale, şi nu ne îndoim, că actul generos, ce îl vom iniţia şi anul acesta, cu aceeaşi căldură şi cu aceeaşi dragoste creştinească va fi întâmpinat.

În cele din urmă presidentul nostru bineventează numerosul auditor şi îndeosebi salută pe cinstitul paroch Ioan Botezan din Agârbiciu şi pe soţia sa cum şi pe domnul învăţător din Poplacs, cari ne-au onorat cu prezenţa lor la aceasta şedinţă.

Intraţi în ordinea de zi, notarul Reuniunii, domnul Ioan Apolzan, ceteşte bogatele sumare ale şedinţelor administrative din luna Octomvrie c., cari sunt urmărite cu vie atenţiune. Corul bine instruit şi disciplinat al clericului Augustin Bena eşecută cu rară precisiune o compoziţie corală de-a domniei sale. Dl Filimon Delorean, sodal cismar, ceteşte şi produce multă voce bună cu bucată »Papa şi sfinţii« de Sandu Pungă-goală. Dl Bena eşecută după aceasta mai multe arii drăgălaşe la pianul nostru. Micuţa Aniţa, fiica mai mică a dlui Lazar Praşca, ne-a pus pe toţi în uimire cu declamarea curagioasă, fluentă, cu pricepere a poeziei »Limba mea« de Nicu Stejerel. Aplause prelungite au însoţit pe mica declamatoare.

Corul pedagogilor, condus cu dibăcie de domnul Vasile Popa, preparandist în cursul III-lea, ne-a înălţat apoi inimile prin eşecutarea a două compoziţii. Dl Filimon Delorean a mai cetit cu mult haz bucată »Tiganul sfânt« de Sandu Pungă-goală, autor predilect al seu.

Punctul final a revenit corului dlui Augustin Bena, care ne-a lăsat şi plăcute impresii.

Presidentul mulţumind tuturor şi invitând la a XI-a şedinţă literară, la orele 10¹/₂, declară şedinţa închisă.

„Clupag“.

Ştiri din piaţă.

Sibiu. Grâu, hl, 1060—11.60, săcară 680—8.—, orz 660—7.80, ovăz 4.—480, oucuruz 750—9— cor. 10 ouă 57—66 bani.

Piaţa banilor din Sibiu. Galbunul 11.26; 20 lei (hârtie) 18.92; 20 lei (argint) 18.76; lira turcească 21.40; lira engleză 23.80; 20 marce 23.32; napoleonul 19—; rubla (hârtie) 252, rubla (argint) 2.45 cor.

Bursa din Budapesta Grâu, 50 kg. 7.10—7.60; săcară 620—6.60; orz 525—5.65; ovăz 625—6.55 ouă 650—6.55; cicoantia —, —, — cor.

POSTA REDACŢIEI ŞI ADMINISTRĂŢIEI.

Ştiri şi scrisori neiscălite nu publicăm. Celor-ce trimit poezii. Netînd »F. Pop.« beletristică, nu publicăm poezii făcute, ci numai de cele populare. Excepţie facem numai când e vorba de-a da vre-o poezie făcută de un poet român cunoscut, cum e Coşbuc, St. O Iosif etc.

Mulţumitele publice vin cu încoştel la rind, fiind multe.

Dlul Vasile Morariu, Dobica. Trebuie să vă adresaţi la »Gazeta Transilvaniei«.

Dlul Petru Ghejiu, Târnova. Obiectele s'au expedat deja.

Dlul I. Crăciun, Pintic. Adresează te la dl Wagner sau Rieger din Sibiu şi ei te lămuresc în curând.

Dlul Petru Marincescu, Teregoava. 1. Serie de-adreptul dlui avocat şi el îţi răspunde. 2. Copiii, cari au împlinit 6 ani la 1 Sept., sunt datori să meargă la şcoală. Dacă sunt slăbuşi, şcoala şcolară ori comitetul parochial îi poate dispensa pe un an. Cu năşipul nu te înţelegem. Ministrului îi zice eşecul. Teamă să n'ai, căci cu un domn mare poezi vo-bi mai uşor, ca cu un notar ori solgăbiru.

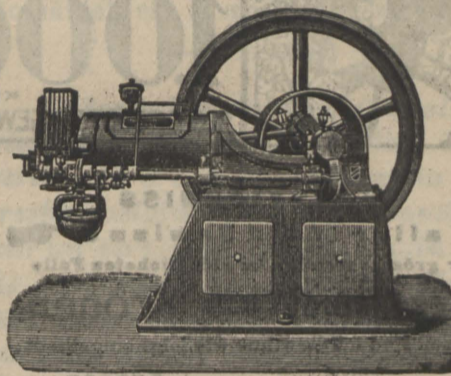
Dlul Andron Păcurar. Despre darea militară am publicat în foaie anul acesta.

Dlul Iuliu Grama, teol. an. II. Regretăm mult, că nu putem remunera cele publicate în foaie încercaţi la dl Ciureu în Braşov sau Kraft în Sibiu.

Dlul Mar. S. Un, Roşia. Pentru inv. 20 cor. »Universul« e oprit la noi. »Veselia« 5 lei, »Moftul« nu mai apare. Aţi primit nr. 39?

Celelalte răspunsuri în numărul viitor.

Pentru redacţie şi editură responsabil: Victor Lazăr. Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acţiuni Ingolf Marcschall

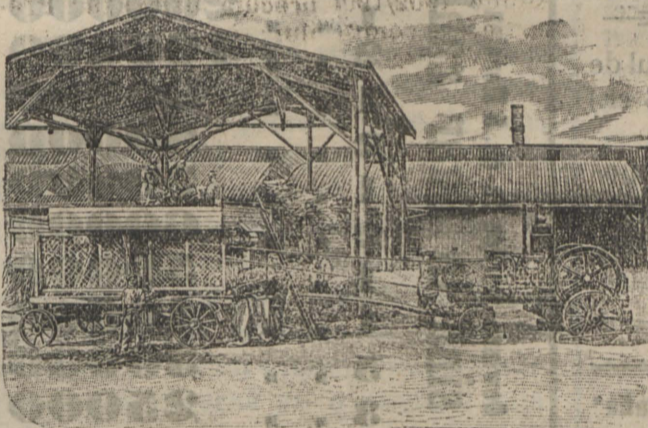


De însemnătate pentru morari şi toate celelalte ramuri de industrie!
De însemnătate pentru proprietari şi economi!
Locomobile de petroliu „OTTO“

cea mai ieftină şi mai bună putere motrice pentru îmblătire.

Fără maşinist şi fără pericol de foc!!

Motor Original „OTTO“ de petroliu,



renumit pentru simplitatea sa, ieftinătatea cu care se poate mina, minarea uşoară, siguranţa folosirei.

Langen & Wolf,
fabrică de motori de gaz,
Budapesta VI. Váci-körút
nr. 59.

Reprezentanţa pentru Ardeal:

Fabrica de maşini

Andrei Török
în Sibiu.

Acolo eşpot vedea şi motori şi locomobile de sus în activitate.

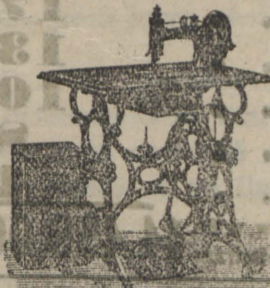
Informaţiuni, planuri şi preliminar de preferi se dau gratuit. 784—12

Gustav Dürr,

mechanic.

Magazin de maşini de cusut şi de velocipede,

Sibiu. Piaţa-mare nr. 19.



Recomandă depositul seu mare şi bine asortat cu toate felurile de maşini de cusut mai renumite din fabrici străine şi indigene pe lângă un preţ foarte moderat.

334—

Ca specialităţi se recomandă maşinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile uşinilor de cusut de ori-ce fel precum ace, curele, oleiuri fine şi altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la maşinile de cusut de ori-ce fel sunt eşecutate prompt, ieftin şi conştienţios cu garanţie. Pentru fiecare maşină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanţie.

Liste de preţuri se trimit la oerere gratis şi franco.

Doi învătăcei

se primesc în lucrătoria de cismărie
și păpucărie a lui 84 1-2

Teodor Moldovan,
în Sibiu, strada Gușteritei nr. 85.

Cumpărați-vă Călindar!

Cel mai bun, mai frumos și mai ieftin
călindar românesc



Călindarul Poporului

pe 1903

a apărut și se află de vânzare cu prețul de
40 bani (20 cr.) și porto 6 bani (3 cr.)

Se poate procura dela librăria „Tipogra-
fieii”, societate pe acții în Sibiu,
strada Poplăcii nr. 15 și la alte librării
din țeară.

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia”
soc. pe acțiuni în Sibiu

Anuarul I.

„Reuniunii sodalilor români din Sibiu”

cuprinzând

unele date dela întemeierea ei până la
31 Decembrie 1899

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Prețul 1 coroană, cu porto postal 1 coroană 20 bani.

Doi mari Metropoliți ai Românilor
Andrei bar. de Șaguna

Alexandru Sterca Șuluțin.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat,
pe hârtie fină de carton; sânt foarte potrivite
tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 40 bani.

„Tipografia”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

Deschidere de prăvălie.

Prin prezenta am onorul a face cunoscut onoratului public, că cu
ziua de azi am deschis în piața de aici în **strada Bereriei nr. 341**

o prăvălie de coloniale și manufactură
sub firma înprotocolată

George Baciu.

80 3-3

Rugând onoratul public să binevoiască a-mi da sprijinul în noua
întreprindere, semnez

Orlat, 1 Noemvrie n. 1902.

Cu deosebită stimă
George Baciu.



VERZEICHNISS
aller 55.000 Gewinne.

Der größte Gewinn im glücklichsten Falle

1.000.000 Kronen.

Especiell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt:

	Kronen
1 Prämio mit	600000
1 Gew. i	400000
1 „ „	200000
2 „ „	100000
1 „ „	90000
2 „ „	80000
1 „ „	70000
2 „ „	60000
1 „ „	50000
1 „ „	40000
5 „ „	30000
3 „ „	25000
8 „ „	20000
8 „ „	15000
36 „ „	10000
67 „ „	5000
3 „ „	3000
487 „ „	2000
803 „ „	1000
1528 „ „	500
140 „ „	300
34450 „ „	200
4850 „ „	170
4850 „ „	130
100 „ „	100
4850 „ „	80
3350 „ „	40
55,000 Gew. u. Pr. im Betrage	14.459,000

Bilet de comandă spre folosire.

St. d. A. Török & Comp., colectori principali Budapesta.

Rog să trimiteți pentru I. cl. los original de al loteriei de clasă reg. ung. priv. și planul oficial.

Prețul în cor. } și veți încasa cu rambursă } A se șterge ceea-ce
urmează cu mandat postal. } nu e de lipsă.

Adresa eșecată.

Noroc deosebit la TÖRÖK.

Mulți, mulți s'au făcut fericiți prin noi!

Peste 9 milioane cor. au câștigat
iubiții noștri mușterii dela noi.

Loteria cea mai bogată în șanse, din toată
lumea, e loteria noastră de clase reg. ung. priv.
care în curând va începe de nou. Din

110.000 LOSURI 55.000
se sortesc

cu câștiguri în bani, deci jumătate câștiguri din
suma losurilor, conform conspectului de câștiguri
alăturat.

De tot vine trasă la sorti enorma sumă de
patrusprezece milioane 459.000 coroane în timp
de numai 5 luni. Întreaga întreprindere stă sub
controla statului 77 5-6

Prețul, conform planului, pentru losurile
originale la cl. I. este:

pentru o optime ($\frac{1}{8}$) fl. — 75 sau cor. 1.50

„ un pătrar ($\frac{1}{4}$) „ 1.50 „ „ 3—

„ o jumătate ($\frac{1}{2}$) „ 3.— „ „ 6.—

„ un los întreg ($\frac{1}{1}$) „ 6.— „ „ 12.—

și se vor trimite cu rambursă, ori pe lângă pri-
mirea înainte a prețului. Planuri oficiale gratis.
Comande pentru losuri originale rog a se trimite
până la

20 Noemvrie a. c.

când se începe și tragerea, cu deplină încredere la

A. Török & Comp.,

casă de schimb (bancă)

Budapesta,

în Ungaria cea mai mare întreprindere
pentru vânzarea în detalii a losurilor
loteriei de clase.

Despărțemintele loteriei de clase ale
colecturii noastre principale:

Centrala: **Theresienring 46/a.**

1. **Waltzerring 4.**

2. **Museumring 11.**

3. **Elisabethring 54.**